

วุฒิสภา

ในย่อ

- การเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของ นายซัทสุกิ อิเตะ ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่นและคณะในฐานะแขกของวุฒิสภาไทย
- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๖ เหตุแห่งทุกข์ของนักการเมือง?
- การได้มาซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง
- รักกันไว้เถิดเราเกิดร่วมแดนไทย

สารวุฒิสภา

The Senate Newsletter

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ISSN : 0858-6993 www.senate.go.th

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ อดีตประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมด้วย พลเอก จรัล กุลละวณิชย์ อดีตรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง นางสาวพจนีย์ ธนวานิช อดีตรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่สอง คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะเจ้าหน้าที่ เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แทนพระองค์ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเงินในโครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา

11 June 2008

Mr. Meechai Ruchupan, former President of the National Legislative Assembly (NLA), together with General Charan Kullavanijaya, former First Vice President of the NLA, Ms. Potjanee Thanavranit, former Second Vice President of the NLA, Board of Management of His Majesty the King's Glorification Project on the Auspicious Occasion of His Majesty the King's 80th Birthday Anniversary, 5th December 2007 as well as members of the NLA and the authorities concerned had an audience with Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhon in stead of His Majesty the King presented the sum of money on the project to Her Royal Highness the Princess at Dusidalai Hall, Chitralada Villa.

วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายชัย ชิดชอบ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะประธานรัฐสภา ได้เป็นประธานในพิธีบวงสรวงพระวิญญานอดีตพระมหากษัตริย์ พิธีสงฆ์และพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญ และลูกจ้าง เนื่องในวันสถาปนารัฐสภา ครบรอบ ๗๖ ปี โดยมี นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา นายนิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง นางสาวทัศนีย์ บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เข้าร่วมพิธีโดยพร้อมเพรียงกัน ณ อาคารรัฐสภา

28 June 2008

Mr. Chai Chidchob, Speaker of the House of Representatives as the President of the National Assembly, presided over the religious ceremony, afterward followed by presenting the royal decorations to parliamentary officials on the auspicious occasion of the 76th Anniversary Celebration of the Parliament. Meanwhile, Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, Mr. Nikom Wairatpanij, First Vice President of the Senate, Ms. Tassana Boontong, Second Vice President of the Senate, as well as the senators and officials of the Secretariat of the Senate also attended the said ceremony at the Parliament.

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ได้ให้การต้อนรับและบรรยายสรุปเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้แก่คณะนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัย San Diego State สหรัฐอเมริกา พร้อมทั้งคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ รวม ๑๙ คน ณ อาคารรัฐสภา ๒

18 June 2008

Ms. Tassana Boontong, Second Vice President of the Senate, welcomed a group of 19 bachelor's degree students from San Diego State University and gave a brief on the Senate's roles and duties at the Parliament.

วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๑

นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ได้เป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อเรื่อง “การพัฒนา นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของรัฐบาล” แก่นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๓๐ ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ถนนวิภาวดีรังสิต เขตดินแดง กรุงเทพฯ

25 June 2008

Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, gave a special lecture on the subject of “Development of the National Security Policy of the Parliament” to the students of National Defense College of Thailand (Class No.30) at National Defense College of Thailand.

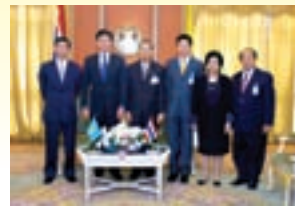

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๑

นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายอาเหมียร์ มุซซิน อุปทูต สาธารณรัฐคาซัคสถานประจำประเทศไทย เพื่อรับมอบสารจาก นายลาสซิม-โจมาร์ท โดเกฟ ประธานวุฒิสภาสาธารณรัฐคาซัคสถาน ในการขอความสนับสนุนจากวุฒิสภาไทยในเรื่องข้อตกลง สภาเอเชียแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการสร้างปฏิสัมพันธ์และระดับความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งได้มีการลงนามเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ที่ผ่านมา

26 June 2008

Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, welcomed Mr. Amir Mussin, Charge d'affaires of the Republic of Kazakhstan to Thailand, and received a letter from Mr. Lassym Jomart Tokaev, President of the Senate of the Republic of Kazakhstan, requesting Thai Senate to support the agreement of the Council Secretariat on Interaction and Confidence Building Measures in Asia which Thailand has signed on 17 June 2008.

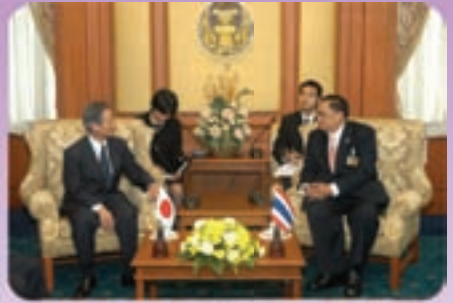
วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๑

นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ในฐานะรองประธานรัฐสภา ได้กล่าวเปิดการศึกษา พร้อมให้โอวาทแก่นักศึกษาหลักสูตรการเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ ๑ สถาบันพระปกเกล้า ณ ห้องประชุมชั้น ๖ อาคารราพีพรธรณี พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เชียงสะพาน ผ่านฟ้าลีลาศ กรุงเทพฯ

26 June 2008

Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, gave the address to the students of Peace Building Course of King Prajadhipok's Institute (Class No.1) at Rumpaipanee Building, King Prajadhipok Museum.

ประมวลภาพการดำเนินงานเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของ
นางซึกะกิ โฮดะ ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่นและคณะ ไปยังประเทศไทยของวุฒิสภาไทย
ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน-๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

การเยือนทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของ นายซัทสูกิ เอดะ
ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่นและคณะในฐานะแขกของวุฒิสภาไทย
ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน – ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑

Official Visit to the Kingdom of Thailand of Mr. Satsuki Eda
President of the House of Councillors of Japan
and Delegation as Guests of the Senate of the Kingdom of Thailand
during 28 June-1 July 2008

เรียบเรียงโดย สำนักประชาสัมพันธ์
แปลโดย นางสาวนิตยาพร วิบูลย์จันทร์ สำนักการต่างประเทศ
By Nisaporn Wiboonchan
Bureau of Foreign Affairs

ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ นายซัทสูกิ เอดะ ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่น พร้อมคณะ อันประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา และเจ้าหน้าที่ รวมจำนวน ๘ คน ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของวุฒิสภา ตามคำเชิญของ นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ซึ่งนับเป็นการมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการตามคำเชิญของประธานวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรไทย

ในระหว่างการเยือนประเทศไทยครั้งนี้ ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่น และคณะ ได้รับพระมหากษัตริย์ให้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระตำหนักไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประธานวุฒิสภาญี่ปุ่นและคณะ รวมทั้งวุฒิสภาไทยรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์ ที่ได้รับในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง โดยประธานวุฒิสภาได้เปิดเผยในรายการ “เกาะติดวุฒิสภา” ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ๘๗.๕ เมกะเฮิรต เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ความว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่รับสั่งอยู่กับคณะนายนและตอนที คณะท่านออกไปแล้ว ผมกับท่านรองที่สนาก็เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านก็รับสั่งหลายเรื่อง แต่ข้อสำคัญคือว่า พระองค์ท่านบอกยินดีที่ทางวุฒิสภาเราเชิญแขกต่างประเทศมาเพราะจะได้กระชับความสัมพันธ์ด้วย”

นอกจากนี้ ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่นและคณะ ได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมคารวะบุคคลสำคัญต่างๆ ของไทย อาทิ รองนายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อีกทั้ง ได้มีโอกาสเข้าถวายสักการะพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง และได้ไปทัศนศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเยี่ยมชม ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา วัดพระศรีสรรเพชญ์ หมู่บ้านญี่ปุ่น และศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อีกด้วย

ประเทศไทยและญี่ปุ่นได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน ครบ ๑๒๐ ปี เมื่อปี ๒๕๕๐ โดยทั้งสองฝ่ายได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองในโอกาสดังกล่าวอย่างต่อเนื่องตลอดปีที่ผ่านมามีอันเป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นนับวันจะทวีเพิ่มพูนมากขึ้น ทั้งยังจะเป็นที่เชื่อได้ว่าผลสำเร็จจากการมาเยือนประเทศไทยในครั้งนี้จะเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ประตูแห่งการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันมากยิ่งขึ้น อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือช่วยเหลือตลอดจนความใกล้ชิดสนิทสนมของวุฒิสภา และประชาชนชาวไทย และญี่ปุ่น ในอนาคตต่อไป

Mr. Satsuki Eda, President of the House of Councillors of Japan, led a delegation of eight persons including senators and officers to pay an official visit to the Kingdom of Thailand as Guests of the Senate regarding to a cordial invitation of Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, during 28 June - 1 July 2008.

During staying in Thailand, President of the House of Councillors and delegation were graciously granted an audience by the King Bhumibol Adulyadej at Klaikangwon Palace, Hua-Hin, Prachuab Khiri Khan Province. The President of the Senate and Japanese delegation were highly appreciative of the royal kindness. The President of the Senate said in “Follow up the Senate” Parliamentary Radio Programme 87.5 MHz on 4 July 2008 that His Majesty talked to the delegation for a period and after the Japanese delegation left the reception room, he and the Second Vice President of the Senate were still granted an audience by His Majesty. Furthermore, His Majesty addressed on many matters and added that His Majesty had the pleasure that the Senate invited foreign guests to Thailand in order to strengthen the cordial relationship.

The Japanese delegation also had opportunity to pay courtesy calls on the Deputy Prime Minister, the Speaker of the House of Representatives, the President of the Senate and the Minister of Foreign Affairs. In addition, the delegation went to pay respect to the body of Her Royal Highness Princess Galyani Vadhana at the Dusit Maha Prasat Throne Hall in the Grand Palace. They also visited to Ayutthaya Province for observing Ayutthaya Historical Study Centre, Wat Phra Si Sanphet, Japanese Village, and Bangsai Arts and Crafts Centre.

Throughout the year 2007, Thailand and Japan jointly celebrated the 120th anniversary diplomatic relations. It is believed that the cordial relationship between Thailand and Japan has strengthened to a much greater and more beneficial degree. Moreover, the success of the said official visit to Thailand is given the fact that it will be the key to open a door leading to a better mutual understanding as well as closer ties and cooperation between the Senate of both countries, as well as the two peoples of Thailand and Japan in the near future.

บรรณาธิการแถลง

นับเป็นเกียรติประวัติและถือเป็นความภาคภูมิใจของวุฒิสภาไทยเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสให้การรับรองนายชัชฎุภิ เอตะ ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่นและคณะ ที่ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของวุฒิสภาไทย เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งถือเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและญี่ปุ่น ให้เกิดความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ รัฐสภาจะเริ่มการประชุมสมัชชาสามัญนิติบัญญัติ เพื่อพิจารณาพระราชบัญญัติที่สำคัญๆ อีกหลายฉบับ ซึ่งสารวุฒิสภาจะได้ติดตามความเคลื่อนไหวและนำเรื่องที่น่าสนใจมาเสนอให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบในโอกาสต่อไป

สารวุฒิสภาฉบับนี้ มีบทความที่น่าสนใจนำเสนอ เช่น รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เหตุแห่งทุกข์ของนักการเมือง? การได้มาซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง โครงการเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยสำหรับเด็กและเยาวชน พร้อมบทสัมภาษณ์คณาจารย์และเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโครงการและบทความอื่นๆ ติดตามได้ภายในเล่ม

สารบัญ

๑

๑๖

๒๖

๓๘

- ๑ การเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของ นายชัชฎุภิ เอตะ ประธานวุฒิสภาญี่ปุ่นและคณะในฐานะแขกของวุฒิสภาไทย
- ๓ ประธานวุฒิสภา และคณะสมาชิกวุฒิสภา
เดินทางศึกษาดูงาน เยี่ยมเยือนประชาชนในพื้นที่
จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา
- ๔ การประชุมความเป็นหุ้นส่วนของรัฐสภาอาเซียน-ยุโรป (ASEP) ครั้งที่ ๕
๘ จัรียา : โนพระไตรปิฎกและคัมภีร์วิสุทธิมรรค
- ๑๔ ด้านหลักกับด้านรอง
- ๑๖ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เหตุแห่งทุกข์ของนักการเมือง?
- ๑๘ สรูปผลการประชุมวุฒิสภา
- ๒๐ บทวิเคราะห์ทางวิชาการเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐
- ๒๖ การได้มาซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง
- ๒๘ โครงการเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยสำหรับเด็กและเยาวชน
- ๓๖ คณะกรรมการการเลือกตั้ง องค์กรเชี่ยวชาญด้านการจัดการเลือกตั้ง
- ๔๒ จัรียธรรมของโฮเมอร์ มีทั้งบวกละลบ

ประธานวุฒิสภา และคณะสมาชิกวุฒิสภา

เดินทางศึกษาดูงาน เยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่

จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา

เมื่อ วันที่ ๗-๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา และคณะสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย พลตำรวจโท มาโนช ไกรวงศ์ นายวรวิทย์ บารู นายไพบูลย์ นิติตะวัน นายคำคุณ สิริธิดามาน นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล และนางสุวิมล ภูมิสิงหาราช เลขาธิการวุฒิสภา ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ที่ทำการคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี โดยมี นายแวตือราแม มะมิงจิ สมาชิกวุฒิสภาและประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี ให้การต้อนรับและบรรยายสรุปเกี่ยวกับภารกิจ สภาพปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ประธานวุฒิสภา และคณะสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมรับฟังและรวบรวมข้อมูลเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานอันเป็นประโยชน์ เพื่อสันติสุขของประชาชนและประเทศชาติต่อไป

จากนั้น ประธานวุฒิสภาและคณะฯ ได้เดินทางไปเยี่ยมชม มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นศาสนสถานที่ตั้งงามและเป็นสถานที่สำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจของชาวมุสลิมในพื้นที่ โดยมีนายหย๊ะเยาะเก็บ หรัยมณี อีหม่ามประจำมัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ให้การต้อนรับและบรรยายสรุป

ในลำดับต่อมา ประธานวุฒิสภาและคณะฯ ได้เดินทางไปอำเภอสู่หงป่าติ จังหวัดนราธิวาส เพื่อพบกับคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา นำโดย นายบรรชา พงศ์อายุกุล ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ นายภิญโญ สายนุ้ย พลตำรวจโท ยุทธนา ไทยภักดี และนายมุหามะรอสดี บอดอ ซึ่งเดินทางไปล่วงหน้า เพื่อศึกษาดูงานองค์การบริหารส่วนตำบลสากอ โดยมี นายการณีย์ ศุภกิจวิเลขการ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส และประชาชนในพื้นที่ให้การต้อนรับ ในโอกาสดังกล่าว ประธานวุฒิสภาและคณะฯ ได้ร่วมศึกษาดูงานโครงการฟื้นฟูนาไร่ร้าง ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง และพิธีกินข้าวใหม่ด้วย

จากนั้น ประธานวุฒิสภาและคณะฯ ได้เดินทางไปอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาดูงานความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยจะหาแนวทางให้ราษฎรได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อไป

การประชุมความเป็นหุ้นส่วนของรัฐสภาเอเชียและยุโรป (ASEP) ครั้งที่ 5

ระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

Brief Report of the 5th Asia – Europe Parliamentary Partnership Meeting

Between 18 – 20 June 2008 Beijing, People's Republic of China

โดย นางสาวกัลย์ธีรา ลีลานนท์
กลุ่มงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักการต่างประเทศ

By Miss Kanteera Leelanond
Group of International Relations, Bureau of Foreign Affairs

การประชุมความเป็นหุ้นส่วนของรัฐสภาเอเชียและยุโรป ครั้งที่ ๕ (The 5th Asia – Europe Parliamentary Partnership Meeting – ASEP) จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์ประชุมสภาประชาชนแห่งชาติ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน มีสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๑๕๓ คน จากรัฐสภาของ ๓๓ ประเทศเข้าร่วม โดยคณะผู้แทนรัฐสภาไทย ประกอบด้วย ๑. นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภาเป็นหัวหน้าคณะผู้แทน ๒. พันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ๓. นายพีระพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔. นายอลงกรณ์ พลบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕. นายธีระจิตต์ สลิโรตมวงค์ สมาชิกวุฒิสภา ๖. นางตริงใจ บุรณสมภพ สมาชิกวุฒิสภา หัวหน้าหลักของการประชุมฯ ได้แก่ “การเสริมสร้างความเข้มแข็งของความร่วมมือเอเชีย – ยุโรปเพื่อการพัฒนาาร่วมกัน” โดยนายอู๋ ปังกว๋อ ประธานสภาประชาชนแห่งชาติจีนเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมฯ

The 5th Asia – Europe Parliamentary Partnership Meeting was held during 18 - 20 June 2008 at the Conference Center of the National People's Congress, Beijing, People's Republic of China. There were approximately 153 participants from 33 member countries attended this meeting. The Thai Parliament delegation was composed of Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate and Leader of Thai delegation, Col. Apiwan Wiriyachai, Second Vice President of the House of Representatives, Mr. Phiraphan Phalusuk, Mr. Alongkorn Ponlaboot, Mr. Teerajitt Shirotamawong and Mrs. Trungjai Buranasomphob. The theme of this meeting was “Stronger Asia – Europe Cooperation for Common Development”. Mr. Wu Bangguo, Chairman of the standing Committee of the National People's Congress of China was presided over the opening ceremony of this meeting.

การประชุม ASEP ครั้งที่ ๕ ประกอบด้วย

๑. การประชุมคณะกรรมการเตรียมการ

ที่ประชุมได้รับรองสมาชิกใหม่ของ ASEP จำนวน ๕ ประเทศ ได้แก่ บัลแกเรีย อินเดีย มองโกเลีย ปากีสถาน และโรมาเนีย และรับทราบการเป็นเจ้าภาพการประชุม ASEP ครั้งต่อไป ณ ประเทศเบลเยียม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. การประชุมคณะกรรมการร่างปฏิญญา

มีการประชุม ๒ ครั้ง โดยการนำร่างปฏิญญาปักกิ่งเข้าสู่ที่ประชุมเต็มคณะเพื่อรับรองร่างปฏิญญาดังกล่าวปฏิญญาดังกล่าว

๓. การประชุมเต็มคณะ

สาระสำคัญของการประชุมเต็มคณะ คือ การให้การรับรองมติต่างๆ ที่ที่ประชุมคณะกรรมการเตรียมการได้พิจารณามาแล้ว

๔. การประชุมอภิปรายกลุ่มย่อย

แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ ด้านเศรษฐกิจและการค้า เรื่องการผลักดันการเจรจาการค้ารอบโดฮาให้เกิดความคืบหน้าและการสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่างเอเชียและยุโรป และกลุ่มที่ ๒ ด้านสังคมและวัฒนธรรม เรื่องการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างอารยธรรมที่แตกต่าง

The 5th ASEP meeting was consisted of

1. The Preparatory Meeting

The Preparatory Meeting was adopted Bulgaria, India, Mongolia, Pakistan and Romania as five new ASEP member countries. The host of the next ASEP meeting in 2010 was Belgium.

2. The Meeting of the Drafting Committee

There were 2 meetings in the Drafting Committee Meeting which participants modified the draft declaration and finalized for adoption of Beijing declaration.

3. The Plenary Meeting

The Plenary Meeting was adopted all of the agendas which the preparatory meeting had considered.

4. The Panel Discussion

The ASEP meeting had two main substantive topics which were Economic and trade field: Pushing Forward the WTO DOHA Round of Negotiation, and Promoting Asia – Europe Trade and Investment and Social and cultural field: Strengthening Dialogue among Different Civilizations.

บทบาทของคณะผู้แทนรัฐสภาไทย

คณะผู้แทนรัฐสภาไทยทั้งคณะได้เข้าร่วมการประชุมเต็มคณะทั้งสองครั้ง นอกจากนี้ พันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย และนายพีระพันธุ์ พาลุสุข ได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการเตรียมการ และการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมาย ในการประชุมอภิปรายกลุ่มย่อย กลุ่มที่ ๑ นายธีระจิตต์ สติโรตมวงศ์ ได้ทำหน้าที่ประธานร่วมในที่ประชุมร่วมกับนายเซ็ปโป คาริโอเน็น รองประธานรัฐสภา คนที่หนึ่ง จากสาธารณรัฐฟินแลนด์ ซึ่งในที่ประชุมดังกล่าว นายอลงกรณ์ พลบุตร ได้กล่าวถ้อยแถลงต่อที่ประชุม โดยเน้นย้ำให้ประเทศสมาชิกร่วมกันผลักดันให้สามารถปิดการเจรจาจากการค้ารอบโตฮาโดยเร็ว

นอกจากนี้ในการประชุมอภิปรายกลุ่มย่อย กลุ่มที่ ๒ นางตรึงใจ บุรณสมภพ ได้กล่าวถ้อยแถลงต่อที่ประชุม เน้นย้ำให้ทุกฝ่ายใช้ความพยายามร่วมกันเพื่อสร้างสังคมที่มีความปรองดองอยู่ร่วมกันได้ระหว่างวัฒนธรรม ความเชื่อ และอารยธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงการให้ความสำคัญต่อการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษขององค์การสหประชาชาติ (Millennium Development Goal – MDGs)

โดยภารกิจนอกเหนือจากกำหนดการประชุมอย่างเป็นทางการ คณะผู้แทนไทยยังได้เข้าเยี่ยมคารวะ นายอู๋ ปิงกั๋ว ประธานสภาประชาชนแห่งชาติจีน ณ มหาศาลาประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และเข้าเยี่ยมคารวะ นายเจี๋ย ซิงหลิน ประธานสภาที่ปรึกษาทางการเมืองแห่งชาติจีน ณ มหาศาลาประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งได้มีการหารือถึงพัฒนาการทางความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน เพื่อประโยชน์ร่วมกันของประเทศทั้งสอง

The Roles of the Thai Parliament delegation

Delegation of Thai parliament attended both of the plenary meetings. Col. Apiwan Wiriyaichai and Mr. Phiraphan Phalusuk attended the Preparatory Meeting and the Drafting Committee Meeting. In the first panel discussion Mr. Teerajitt Sthirotamawong was co-chaired with Mr. Seppo Kaariainen, First Deputy Speaker of Parliament of Finland and Mr. Alongkorn Ponlaboot gave a statement to emphasize all ASEP member countries to jointly finish the WTO DOHA Round of negotiation at the earliest time.

In the second panel discussion Mrs. Trungjai Buranasomphob gave a statement to emphasize all ASEP member countries to build harmonious society that people who has different culture, believing and civilization can reside together and also operate to complete the aim of Millennium Development Goal – MDGs.

Moreover, The Thai Parliament delegation paid a courtesy call on Mr. Wu Bangguo, Chairman of the Standing Committee of the National People's Congress of China at Great Hall of the people on Friday 20 June 2008 and Mr. Jia Qinglin, Chairman of the Chinese People's Political Consultative Conference at Great Hall of the People on Saturday 21 June 2008 to discuss about the development of relation and cooperation in every aspect for mutual benefits of two countries and peoples. §

จริยา ในพระไตรปิฎก และคัมภีร์วิสุทธิมรรค

โดย จ่านงค์ สวมประจำ
สมาชิกวุฒิสภา

บทที่ ๑ บททั่วไป

๑.๑ บทนำ

ผู้เขียนได้เสนอบทความเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมไว้ในฉบับก่อนๆ ครั้นมาอ่านคัมภีร์วิสุทธิมรรคว่าด้วย “จริยา” ก็เห็นว่าสมควรนำความเห็นเรื่อง จริยา คือ ความประพฤติของบุคคล มาเสนอโดยละเอียด

คำว่า **จริยาหรือจริต** ที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและคัมภีร์วิสุทธิมรรคมีความคล้ายคลึงกัน ความจริงคัมภีร์วิสุทธิมรรค พระพุทธโฆษาจารย์ก็นำมาจากพระไตรปิฎก คำว่า จริต หรือ จริยา ยังมีในคัมภีร์วิมุตติมรรคด้วย แต่ในบทความนี้ขอเสนอเพียงในพระไตรปิฎกและในคัมภีร์วิสุทธิมรรค เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบโดยสังเขป

๑.๒ ความหมาย

“จริต” หมายถึง ความประพฤติ พื้นนิสัย หรือพื้นเพแห่งจิตของคนทั้งหลายที่หนักไปทางด้านใดด้านหนึ่ง แตกต่างกันไป^๑

“จริต” หมายถึง อាកารทางกายและทางวาจาที่ประพฤติอยู่เป็นประจำ, อธิยาศัย, นิสัย^๒

บทที่ ๒ เนื้อหา

๒.๑ จริตหรือจริยาในพระไตรปิฎก

ในพระไตรปิฎกมีการกล่าวถึงเรื่อง “จริต” ไว้ในพระสุตตันตปิฎก เล่ม ๒๙ ขุททกนิกายมหานิทเทส สาริปุตตสุตตนิทเทส ซึ่งในพระสุตตรนี้ ท่านพระสารีบุตรได้กล่าวถึงพระพุทธเจ้าเอาไว้ดังนี้

...พระผู้มีพระภาคย่อมทรงทราบว่า บุคคลนี้เป็น รากจริต บุคคลนี้เป็น โทสจริต บุคคลนี้เป็น โมหจริต บุคคลนี้เป็น วิตักกจริต บุคคลนี้เป็น ศรัทธาจริต บุคคลนี้เป็น ญาณจริต พระผู้มีพระภาคย่อมตรัสบอกอสุกถา แก่บุคคลผู้เป็นรากจริต ย่อมตรัสบอกเมตตภาวนาแก่บุคคลผู้เป็นโทสจริต ย่อมทรงแนะนำบุคคลผู้เป็น โมหจริตให้ดำรงอยู่ในการเรียน ในการไต่ถาม ในการฟังธรรมตามกาล ในการสนทนาธรรมตามกาล ในการอยู่ร่วมกับครู ย่อมตรัสบอกอาณาปาณสติแก่บุคคลผู้เป็นวิตักกจริต ย่อมตรัสบอกพระสูตรอันเป็นนิมิตดี ความตรัสรู้ดีแห่งพระพุทธเจ้า ความเป็นธรรมดีแห่งพระธรรม ความประพฤติดีแห่งพระสงฆ์และศีลทั้งหลายของตน อันเป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสแก่บุคคลผู้เป็นศรัทธาจริต ย่อมตรัสบอกธรรมอันเป็นนิมิตแห่งวิปัสสนา ซึ่งมีอาการไม่เที่ยง มีอาการเป็นทุกข์ มีอาการเป็นอนัตตา แก่บุคคลผู้เป็นญาณจริต^๓

^๑ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ (กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๓๑-๓๒

^๒ วคิน อินทสระ, สารสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค, พิมพ์ครั้งที่ ๔ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๔๔) หน้า ๒๗

^๓ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสยามรัฐ เล่มที่ ๒๙ ขุททกนิกาย มหานิทเทส ข้อ ๗๒๗

จากข้อความที่ยกมาจะเห็นว่า ในพระไตรปิฎกมีการกล่าวถึงจิตไว้ ๖ ประเภท คือ

๑. รากจิต
๒. โทสจิต
๓. โมหจิต
๔. วิตกกจิต
๕. ศรัทธาจิต
๖. ญาณจิต

โดยได้มีการยกกรรมฐานที่เหมาะสมกับจิตแต่ละประเภทไว้ดังนี้

๑. รากจิต เจริญอสุภกรรมฐาน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเกิดจากผู้เป็นรากะจิตนั้น เป็นผู้มีกิเลสหนักไปทางด้านรากะ คือความเพ็ดเพลินยินดี ซึ่งเป็นโทษชนิดหนึ่ง พระพุทธเจ้าจึงทรงให้กรรมฐานที่เป็นปฏิปักษ์กันคือ อสุภกรรมฐาน คือให้พิจารณาถึงความไม่สวยไม่งาม เป็นของเน่าเหม็น น่ารังเกียจของสิ่งต่างๆ ตลอดไปจนถึงซากศพ ซึ่งเป็นสภาพที่จะต้องเกิดขึ้นกับสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในอนาคต อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อลดกิเลสด้านนี้ลงไป

๒. โทสจิต เจริญเมตตากรรมฐาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้เป็นโทสจิตนั้น เป็นผู้มีจิตใจเร่าร้อน มักโกรธ ขัดเคืองใจได้ง่าย พระพุทธเจ้าจึงทรงให้เจริญเมตตาภาวนา คือการแผ่เมตตาปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข ออกไปในทิศต่างๆ อย่างไม่มีประมาณ ซึ่งเป็นสภาพจิตที่ตรงข้ามกับโทสะ เพื่อปรับพื้นฐานจิตให้เย็นขึ้น

๓. โมหจิต ได้ทรงแนะนำให้ดำรงอยู่ในการเรียน ในการไต่ถามในการฟังธรรมตามกาล ในการสนทนาธรรมตามกาล ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเกิดจากการที่บุคคลประเภทโมหจิตมักมีปัญหาที่บอบช้ำ ขาดความพยายาม มีความหดหู่ เชื่องซึม อีกทั้งยังเข้าใจอะไรได้ยาก และขาดศรัทธา จึงต้องให้อยู่ใกล้ชิดผู้มีความรู้และฝึกเรียนรู้ธรรมะเพื่อปรับจิตให้เกิดปัญญาก่อนที่จะปฏิบัติกรรมฐานใดๆ

๔. วิตกกจิต ผู้เป็นวิตกกจิตนั้น จิตใจมักซัดส่ายไปมา อยู่เสมอ จึงทรงให้เจริญอานาปานสติ คือให้ใช้ลมหายใจเป็นเครื่องยึดจิตเอาไว้ ไม่ให้ซัดส่าย

๕. ศรัทธาจิต ทรงแนะนำให้บอกเกี่ยวกับความตรัสรู้ดีแห่งพระพุทธเจ้า ความเป็นธรรมดีแห่งพระธรรม ความประเสริฐดีแห่งพระสงฆ์ และศีลทั้งหลายของตน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เป็นศรัทธาจิตมีความศรัทธามากยิ่งขึ้นจนจิตตั้งมั่นจากศรัทธานั้น โดยเฉพาะความศรัทธาในพระรัตนตรัย

๖. ญาณจิต ทรงแนะนำคนกลุ่มนี้ให้เจริญธรรมอันเป็นนิมิตแห่งวิปัสสนา คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เนื่องจากบุคคลญาณจิตมักเป็นผู้มีปัญหาเฉียบแหลม เรียนรู้เข้าใจได้เร็ว อีกทั้งยังมีความเพียร ดังนั้นจึงทรงแนะนำให้เจริญวิปัสสนา

๒.๒ จริยาและจิต ๖ จากคัมภีร์วิสุทธิมรรค

ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคจะมีการกล่าวถึงจิตเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการหาวิธีฝึกกรรมฐานที่เหมาะสมและให้สะดวกแก่จิตอัธยาศัยของผู้ฝึก

ประเภทของจริยา

คำว่า “จริยา” ได้แก่จริยา ๖ คือ รากจริยา โทสจริยา โมหจริยา ศรัทธาจริยา พุทธิจริยา วิตกจริยา

จริยา หรือ จิต ๖ ประการมีลักษณะคือ

๑. รากจิต ประพฤติหนักไปทางรักสวยรักงาม
  ๒. โทสจิต ประพฤติหนักไปในทางโมหะ มักโกรธง่าย
  ๓. โมหจิต ประพฤติหนักไปในทางโมหะ มักหลงงมงาย
  ๔. ศรัทธาจิต ประพฤติหนักไปในทางความเชื่อ มักเชื่อง่าย
  ๕. พุทธิจิต ประพฤติหนักไปในทางความรู้ การใช้ความคิดพิจารณา มักเชื่อแต่ความรู้ของตน
  ๖. วิตกจิต ประพฤติหนักไปในทางวิตกจริต มักฟุ้งซ่าน
- เนื่องจากจริยามี ๖ ประการ ดังนั้น บุคคลจึงแบ่งตามจริยาเป็น ๖ ประเภทด้วยเช่นเดียวกัน ได้แก่ คนรากจิต คนโทสจิต คนโมหจิต คนศรัทธาจิต คนพุทธิจิต และคนวิตกจริต^๑

จากนั้นท่านก็ได้อธิบายคนที่มียจริตต่างๆ ที่มี “สภาพ” หรือมีส่วนเสมอกัน^๒ โดยนัยต่างๆ ดังนี้

- **คนรากจิต** ในเวลาประพฤติกุศลย่อมมีศรัทธากล้า เพราะศรัทธาเป็นคุณที่ใกล้รากะ... **คนศรัทธาจิตจึงเป็นสภาพแห่งคนรากจิต**

- **คนโทสจิต** ในเวลาประพฤติกุศล ย่อมมีปัญญาคล้า เพราะปัญญาเป็นคุณใกล้ต่อโทสะ... **คนพุทธิจิตจึงเป็นสภาพแห่งคนโทสจิต**

- **คนโมหจิต** เมื่อพยายามทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้นอยู่ วิตกทั้งหลายที่เป็นอันตราย (ต่อการทำกุศล) มักจะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะวิตกมีลักษณะใกล้ต่อโมหะ... **วิตกจริตจึงเป็นสภาพแห่งโมหะจิต**

๒.๓ ต้นเหตุแห่งจริยา

พระพุทธโฆษาจารย์ ได้อ้างถึงอาจารย์บางพวกที่ได้กล่าวว่า จริยา ๓ ข้างต้น คือ รากจิต โทสจิต และโมหจิต มีกรรมที่ทำให้เป็นประจำมาก่อน และมีธาตุและโทษในร่างกายเป็นต้นเหตุ ดังนี้

^๑ มหาภูิกว่า เช่น รากศรัทธาจิต (รักก็ง่าย เชื่อก็ง่าย) โทสศรัทธาจริยา (โกรธก็ง่าย เชื่อก็ง่าย) ฯลฯ ท่านว่าระคนกันประคนกันมาได้ถึง ๓๖ หรือมากกว่านี้

^๒ คำว่าใกล้หรือสภาพนั้นไม่ได้หมายความว่าใกล้จะกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะความจริงนั้นฝ่ายหนึ่งเป็นกุศล ฝ่ายหนึ่งเป็นอกุศล ไม่มีวันจะเป็นอันเดียวกันได้ มหาภูิกาท่านว่า คำว่าใกล้ หรือเป็นสภาพ คือมีส่วนเสมอกัน เสมอกันโดยอะไรบ้าง? ก็โดยความนุ่มนวล ความแสวงหา ความไม่ทอดทิ้ง ที่ท่านไขความไว้นั้นเอง ท่านว่าสิ่งที่มีอะไรเสมอกันถึงตรงข้ามกันโดย กุศล และอกุศลก็เหมือนใกล้กัน

๑. กรรมที่ทำเป็นประจำในภพก่อน

- คนที่มีการแสดงออกทั้งทางกายวาจาในทางที่น่าพอใจเป็นประจำ และกรรมที่ติงมาแต่ปางก่อนก็ดี คนที่จุติจากสวรรค์มาเกิด (เป็นคน) ในมนุษยโลกนี้ก็ย่อมเป็น “คนราคะจริต”
  - คนมากไปด้วยกรรมอันเป็นเวร คือ ฟันเขา ตีเขา ฆ่าเขา จองจำเขาในปางก่อนก็ดี คนที่จุติจากนรกหรือกำเนิดจุมมาเกิด (เป็นคน) ในมนุษยโลกนี้ก็ย่อมเป็น “คนโทสะจริต”
  - คนที่มากไปด้วยการตีมน้ำเมา และละเลยในการฟังและการไต่ถามในปางก่อนก็ดี คนที่จุติจากกำเนิดดิรัจฉานมาเกิด (เป็นคน) ในมนุษยโลกนี้ก็ย่อมเป็น “คนโมหจริต”

๒. ชาติ

- บุคคลย่อมเป็นโมหจริต เพราะชาติ ๒ อย่าง คือ ปรฐวีธาตุ และอาโปธาตุหนา
  - บุคคลเป็นโทสะจริต เพราะชาติ ๒ อย่างคือ ลมและไฟหนา
  - บุคคลเป็นราคะจริต เพราะธาตุทั้งปวงเสมอกัน

๓. โทษในร่างกาย

ในโทษทั้งหลาย คนที่มากด้วยเสมหะ ย่อมเป็นราคะจริต คนที่มากด้วยลมเป็นโมหจริต หรือคนที่มากด้วยเสมหะเป็นโมหจริต คนที่มากด้วยลมเป็นราคะจริต

แต่อย่างไรก็ดี พระพุทธโฆษาจารย์ได้ตั้งข้อสงสัยไว้ว่า เจือปน หรือหลักเกณฑ์ต่างๆ ข้างต้นอันเป็นต้นเหตุแห่งจริยานั้น อาจจะไม่แน่นอนเสมอไป และอาจารย์บางพวกดังกล่าวได้กล่าวถึงต้นเหตุของบางจริตไว้ไม่ครบถ้วนด้วย

พระพุทธโฆษาจารย์ได้วินิจฉัยตามแนวความคิดของอรรถกถาจารย์ถึงเรื่องต้นเหตุของจริยาจากอสุสภกิตตนะ (ตอนว่าด้วยความหนาในวิปากถา) ไว้ว่า สัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ด้วยการกระทำในปางก่อน ย่อมทำให้เป็นผู้มากด้วยโลภะก็มี มากด้วยโทสะก็มี มากด้วยโมหะก็มี มากด้วยอโลภะก็มี มากด้วยอโทสะก็มี มากด้วยอโมหะก็มี ดังมีรายละเอียด ดังนี้

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีโลภะกล้า อโลภะอ่อน แต่ทำอโทสะอโมหะกล้า โทสะโมหะเบา อโลภะอันอ่อนของบุคคลนั้นย่อมไม่อาจข่มโลภะได้ ต่ออโทสะอโมหะกล้า ย่อมอาจข่มโทสะโมหะได้ เพราะเหตุนั้น บุคคลนั้นเมื่อเกิดมาด้วยอำนาจปฏิสนธิที่กรรมนั้นอำนาจ ย่อมจะเป็นคนโลก แต่เป็นคนใจเย็น ไม่มักโกรธ ฉลาดหลักแหลมราวกับเพชร

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีโลภะและโทสะกล้า อโลภะอโทสะอ่อน แต่อโมหะกล้า โมหะเบา บุคคลนั้นเกิดมาด้วยอำนาจปฏิสนธิกรรมนั้นอำนาจ ย่อมจะเป็นคนโลกด้วยคนฉุนเฉียวด้วย แต่ว่าเป็นคนฉลาดหลักแหลมราวเพชร

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีโลภะและโมหะกล้า นอกนั้นอ่อน บุคคลนั้นเกิดมาด้วยอำนาจปฏิสนธิกรรมนั้นอำนาจ ย่อมเป็นคนโลกด้วย เป็นคนทีบด้วย แต่เป็นคนใจเย็นไม่มักโกรธ

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีโลภะโทสะกล้าทั้ง ๓ ฝ่ายอภุศลมีโลภะเป็นต้นอ่อน บุคคลนั้นเกิดมาด้วยอำนาจปฏิสนธิกรรมนั้นอำนาจ ย่อมจะเป็นคนโลกด้วยฉุนเฉียวด้วย ลุ่มหลงด้วย

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีอโลภะ และอโทสะโมหะกล้า นอกนั้นอ่อน บุคคลนั้นเกิดมาด้วยอำนาจปฏิสนธิกรรมนั้นอำนาจ ย่อมจะเป็นคนไม่โลภและมีกิเลสน้อยเห็นอารมณ์แม้เป็นทิพย์ นิ่งเฉยอยู่ได้ แต่เป็นคนฉุนเฉียวและปัญญาทึบ

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีอโลภะ อโทสะ และโมหะกล้า นอกนั้นอ่อน บุคคลนั้นเกิดมาด้วยอำนาจปฏิสนธิกรรมนั้นอำนาจ ย่อมจะเป็นคนไม่โลภด้วย ใจเย็นด้วย แต่เป็นคนทีบ

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีอโลภะ โทสะ และอโมหะกล้า บุคคลนั้นเกิดมาด้วยอำนาจปฏิสนธิกรรมนั้นอำนาจ ย่อมจะเป็นคนไม่โลภด้วย ฉลาดด้วย แต่เป็นคนฉุนเฉียวมักโกรธ

- ❖ ในขณะพยายามทำกรรม ผู้ใดมีฝ่ายกุศลทั้ง ๓ โลภะเป็นอาทิกกล้า อภุศลมีโลภะเป็นต้นอ่อน บุคคลนั้นย่อมจะเป็นคนไม่โลภ ไม่ฉุนเฉียวและฉลาดด้วย

จากที่กล่าวมา - คนโลกนั้น ได้แก่ คนราคะจริต

- คนฉุนเฉียว ได้แก่ คนโทสะจริต
- คนทีบ ได้แก่ คนโมหจริต
- คนฉลาด (อโมหะ) ได้แก่ คนพุทธิจริต
- คนไม่โลภ (อโลภะ) และไม่ฉุนเฉียว (อโทสะ) ได้แก่ คนสัทธาจริต

เพราะคนไม่โลภและไม่ฉุนเฉียวนั้นมีปกติแจ่มใส

นอกจากนี้ยังมีปฏิสนธิกรรม อันเป็นบุพเหตุทำให้มีจริยาที่แตกต่างด้วย ดังมีรายละเอียด ดังนี้

๑. คนที่เกิดมาด้วยกรรมอันมีอโมหะเป็นเครื่องแวดล้อม ย่อมเป็นพุทธิจริต

๒. คนที่เกิดมาด้วยกรรมอันมีสัทธาเป็นเครื่องแวดล้อม ย่อมเป็นสัทธาจริต

๓. คนที่เกิดมาด้วยกรรมอันมีวิตก มีกามวิตกเป็นต้น เป็นเครื่องแวดล้อม ย่อมเป็นคนวิตกจริต

๔. คนที่เกิดมาด้วยกรรมอันมีเครื่องแวดล้อมมีโลภะเป็นต้นเจือกัน ย่อมเป็นคนโวมิสสะจริต (จริตเจือ)

๒.๔ ลักษณะแห่งจริต

ท่านได้แสดงลักษณะของบุคคลที่มีจริตแต่ละประเภท โดยสังเกตได้จากอิริยาบถ กิจ การบริโภค อากาโร และโดยธรรมประวัติ กล่าวคือ

๑. “ลักษณะโดยอิริยาบถ” ทำให้ทราบจริตของบุคคลแต่ละประเภท กล่าวคือ

บุคคลราคจริต เดินโดยอาการน่ารัก ค่อยวางเท้า วางเท้า ยกเท้าสม่ำเสมอ และรอยเท้าของเขาเป็นรอยกระโห่อย่างกลาง/ การยืน การนั่ง มีอาการนุ่มนวลน่าเลื่อมใส /การนอนไม่รีบร้อน ปูที่นอนเรียบร้อยแล้วค่อยนอน รวบองคาศพไฟวดีนอนด้วยอาการน่าเลื่อมใส และเมื่อถูกปลุกให้ลุกก็ไม่ลุกทันที ให้คำตอบเบาๆ รวาก็มีคนรังเกียจ

บุคคลโทสจริต เดินทาง กับขุดดินด้วยปลายเท้า วางเท้ายกเท้าด้วยอาการผลุบผลับ และรอยเท้าของเขาเป็นรอยขยุ้ม/ การยืน การนั่งมีอาการกระด้าง/ จะนอนก็รีบปูที่นอน แต่พอตีพอร้ายแล้วทิ้งตัวลงทำหน้านิ่ง หลับไป และเมื่อถูกปลุกให้ลุกก็ลุกเร็ว ให้คำตอบราวกับคนโกรธ

บุคคลโมหจริต เดินท่าทางงอแง วางเท้ายกเท้าราวกับคนหวาดสะดุ้ง และรอยเท้าของเขาเป็นรอยเลอะเลือน/ การยืน การนั่งมีอาการส่ายไปมา/ ปูที่นอนไม่เป็นรูป นอนกึ่งกึ่งคว่ำหน้าเป็นส่วนมาก และเมื่อถูกปลุกให้ลุกทำเสียงที่อ้อๆ ลุกขึ้นอืดอาด

ส่วนจริตที่เหลือนั้นคนสัทธาจริตมีอิริยาบถคล้ายคนราคจริต คนพุทธิจริตมีอิริยาบถคล้ายคนโทสจริต คนวิตกจริตมีอิริยาบถคล้ายโมหจริต

๒. “ลักษณะโดยกิจ” ทำให้ทราบจริตของบุคคลแต่ละประเภท กล่าวคือ

บุคคลราคจริต จับไม้กวาดพอดี ไม่เร่งรีบ ไม่พาดทรายให้กระจาย กวาดสะอาดเรียบร้อย/ ทำละเอียดลออเรียบร้อย และทำโดยเคารพ

บุคคลโทสจริต จับไม้กวาดแน่น เร็วร้อนทำให้ทรายนูนออก ๒ ข้าง มีเสียงกรดเกรี้ยว กวาดสะอาด แต่ไม่เรียบร้อย

คนโมหจริต จับไม้กวาดหลวม ปิดไปปิดมา กวาดทั้งไม่สะอาด ทั้งไม่เรียบร้อย

ส่วนจริตที่เหลือนั้น คนสัทธาจริตมีลักษณะโดยกิจคล้ายคนราคจริต คนพุทธิจริตมีลักษณะโดยกิจคล้ายคนโทสจริต คนวิตกจริตมีลักษณะโดยกิจคล้ายโมหจริต

๓. “ลักษณะโดยการบริโภค” ทำให้ทราบจริตของแต่ละประเภท กล่าวคือ

คนราคจริต ชอบของกินที่บรรจงจัดและของหวาน เมื่อบริโภคก็ทำคำข้าวกลมกล่อมไม่ใหญ่นัก เป็นคนรู้จักรสอาหารบริโภคไม่รีบร้อน ได้ของกินนิดหน่อยก็พอใจ

คนโทสจริต ชอบของกินที่หยาบๆ ง่ายๆ และของเปรี้ยว เมื่อบริโภคก็ทำคำข้าวใหญ่จนเต็มปาก เป็นคนไม่รู้จักรสของอาหารบริโภค ได้ของกินไม่ติดนิดหน่อยก็เสียใจ

คนโมหจริต เป็นคนชอบของกินไม่แน่นอน เมื่อบริโภคก็ทำคำข้าวเล็กๆ ไม่กลมกล่อม ปล่อยเมล็ดข้าวให้ร่วงลงในภาชนะทำปากและ ความคิดฟุ้งซ่าน ตรึกตรองเรื่องนั้นๆ ไป กินไป

ส่วนจริตที่เหลือนั้น คนสัทธาจริตมีลักษณะโดยการบริโภคคล้ายคนราคจริต คนพุทธิจริตมีลักษณะโดยการบริโภคคล้ายคนโทสจริต คนวิตกจริตมีลักษณะโดยการบริโภคคล้ายโมหจริต

๔. “ลักษณะโดยอาการ มีการดู เป็นต้น” ทำให้ทราบจริตของแต่ละบุคคลแต่ละประเภท กล่าวคือ

คนราคจริต เห็นรูปที่น่ารื่นรมย์ใจแม้สักหน่อย ก็จ้องดูเสียนานๆ ราวกับว่าจะเกิดความพิศวงติดใจในส่วนดีของรูปนั้น แม้เล็กน้อยไม่ถึงส่วนเสียของมันแม้มองเห็นได้จางๆ เมื่อจะจากไปเล่าก็ไม่ใคร่จะพ้นไปได้ จากทั้งที่มีความอาลัย

คนโทสจริต เห็นรูปที่ไม่น่ารื่นรมย์ใจแม้สักหน่อย ก็ดูอยู่นานไม่ได้ ทำท่าราวกับเหน็ดเหนื่อยเดือดใจในส่วนเสียของรูปนั้นแม้นิดเดียว ไม่ถึงส่วนดีแม้แต่นๆ เมื่อจะจากไปก็ใคร่จะพ้นไปเสียทีเดียว จากไปไม่มีอาลัย

คนโมหจริต เห็นรูปอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าก็สุดแต่คนอื่น แต่ส่วนตนเป็นคนเฉยๆ ด้วยอุเบกขา

ส่วนจริตที่เหลือนั้น คนสัทธาจริตมีลักษณะโดยอาการคล้ายคนราคจริต คนพุทธิจริตมีลักษณะโดยอาการคล้ายคนโทสจริต คนวิตกจริตมีลักษณะโดยอาการคล้ายโมหจริต

๕. “ลักษณะโดยธรรมประวัติ” ทำให้ทราบจริตของบุคคล แต่ละประเภท กล่าวคือ

คนราคจริต เป็นผู้มากในธรรม คือ เจ้าเล่ห์ โอ้อวด ถ้อยคำ มีความปรารถนาลามก ความมักมาก ไม่สันโดษ ความแแง่งอน ความโอ้อ่า เป็นต้น

คนโทสจริต เป็นผู้มากในธรรม คือ มักโกรธ ผูกโกรธไว้ ลบหลู่คุณของผู้อื่น ตีเสมอ ริษยา ตระหนี่

คนโมหจริต เป็นผู้มากในธรรม คือ ความท้อถอย ฟุ้งซ่าน ไร้ค่า วนทนที่ยึดมั่นถือมั่น สละคืนความยึดมั่นถือมั่นได้ยาก

คนสัทธาจริต เป็นผู้มากในธรรม คือ เลื่อมใสมาก อยากเห็นพระอริยเจ้า ต้องการฟังพระสัทธรรม มีความปลาบปลื้มมาก ไม่ซื่อวด ไม่มีมายา เลื่อมใสในฐานะที่ควรเลื่อมใส

คนพุทฺธจริต เป็นมากในธรรม คือ ชอบมีกัลยาณมิตร รู้จักประมาณในโภชนะ มีสติสัมปชัญญะดี หมั่นประกอบความเพียร สลดใจง่ายในสิ่งที่ทำให้สลดใจ

คนวิตกจริต เป็นมากในธรรม คือ คุยมาก ชอบคลุกคลีด้วยหมู่คณะ ไม่ยินดีในการประกอบกุศล ใจคอไม่มั่นคง กลางคืนคิดจะทำอะไรใจปาละ แต่พอรุ่งขึ้นก็ไม่ทำอะไรเล่าไปทั้งวัน

ในตอนท้ายท่านสรุปว่า ธรรมดังกล่าวมานี้ ไม่แน่ว่า เป็นเรื่องตายตัวไม่ได้เพราะสิ่งเหล่านี้อาศัยคุณธรรมชำระล้างได้ พระพุทธโฆสะเอง ท่านกล่าวว่าเรื่องอาการแห่งจิตทั้งหมดนี้ ไม่มีในบาสิและอรรถกถา เป็นเพียงมติของอาจารย์ต่างๆ เพราะฉะนั้นท่านจึงเตือนว่าอย่ายึดให้มันหนัก เป็นเพียงท่านกล่าวไว้ เพื่อเป็นทางพิจารณาแก่ท่านผู้รักการศึกษาเท่านั้น เช่น อิริยาบถ เรียบร้อยของคนราคจิตนั้นคนโทสจิตก็ทำได้ ถ้าไม่ประมาท และได้รับการฝึกฝนมากเพียงพอ

๒.๕ สัปายะของบุคคลจริตต่างๆ

สัปายะธรรม คือ เรื่องที่เหมาะสมสำหรับผู้มีจริตต่างๆ ในที่นี้ท่านต้องการให้กรรมฐานเจริญใจสงบ เพราะฉะนั้นจึงต้องจัด เหตุแวดล้อมให้เหมาะสมแก่การเจริญกรรมฐานของผู้มีจริตอหยาศัย นั้นๆ ท่านแสดงไว้ดังนี้

๑. สัปายะของคนราคจริต

ที่อยู่อาศัย (เสนาสนะ) ต้องสกปรก รกรุงรัง ไม่น่าอภิรมย์ยินดี แลดูแล้วก่อให้เกิดสละเสียดเสียนผ้าปูผ้าห่ม หรือสรงจิวรต้องขาด กระรุ่งกระริ่ง เนื้อหยาบๆ เครื่องใช้อื่นๆ เช่น บาตร ต้องเป็นบาตรดินหรือเหล็กเหลวๆ รูปชี้เท้า ไม่สวยไม่งาม ทางบิณฑบาตก็ต้องเป็นทางที่ขรุขระไม่น่าเดินไม่น่าพอใจเลย อาหารก็เป็นอาหารเลวๆ คนใส่บาตรถวายของก็ควรเป็นคนสกปรก ผิวยาบไม่น่าดู ใส่บาตรเหมือนไม่เต็มใจให้ ไม่ยินดี สิ่งแวดล้อม อย่างนี้แหละจึงจะเหมาะแก่ภิกษุผู้เป็นราคจริต อิริยาบถที่เหมาะสม สำหรับกรรมฐาน คือ การยืน หรือการเดินจงกรม อารมณ์กรรมฐาน

ควรเป็นวรรณกสิณ มีนิกสิณ เป็นต้น อย่างใดอย่างหนึ่งที่สีไม่สด

๒. สัปายะของคนโทสจริต

ที่อยู่อาศัย (เสนาสนะ) ต้องสะอาดเรียบร้อยมีจิตรกรรมต่างๆ มีเตียงตั้งสะอาด บริเวณที่อาศัยเพียงแลดูเท่านั้นก็เกิดความรู้สึก รื่นรมย์ น่าพอใจปานตั้งวิมานพรหม ผ้าปูผ้าห่มหรือสรงจิวร ก็ต้องเป็นผ้าอย่างดี เนื้อนุ่มสะอาดเรียบร้อย เครื่องใช้ต่างๆ ก็เหมือนกัน รวมความว่าอะไรๆ ก็ต้องสะอาดเรียบร้อยและวิจิตรบรรจง ไปหมด ทางที่เกี่ยวไปบิณฑบาตก็ต้องเป็นทางที่ปลอดภัยอันตราย ราบเรียบ น่าพอใจ มีบ้านไม้โกลนๆไม้โกลนๆ พวกมนุษย์ ที่จะขายของก็ต้องเป็นคนมีรูปร่างหน้าตา ผิวขาวและเสียงดู ด้วยความเอาใจใส่อย่างดี มีใช้ทำอาหารเหมือนอย่างทำอย่างเสียไม่ได้ ของที่ถวายก็ต้องเป็นของที่มีรสโอชามีกลิ่นหอม อิริยาบถสำหรับ ทำกรรมฐาน คือ นอนหรือนั่งจึงจะเหมาะสมแก่จริต อารมณ์ กรรมฐานควรเป็นวรรณกสิณ มีนิกสิณ อย่างใดอย่างหนึ่งที่มี สีสดใส

๓. สัปายะของคนโมหจริต

ที่อยู่อาศัย (เสนาสนะ) ควรหันหน้าสู่ทิศ คือที่โล่งแจ้ง ไม่คับแคบ เป็นที่ที่ทิศทั้งหลายยอมปรากฏโล่งสำหรับคนที่นั่งอยู่ อิริยาบถสำหรับกรรมฐาน คือการเดินจงกรม สำหรับอารมณ์ กรรมฐานควรเป็นกสิณที่กว้าง เป็นมหากสิณ สัปายะที่เหลือ ก็เช่นเดียวกับที่กล่าวแล้วสำหรับคนโทสจริต

๔. สัปายะคนสัทธาจริตและพุทฺธจริต

สัปายะของคนโทสจริตทั้งหมดก็เป็นสัปายะของคน โทสจริตด้วย และในอารมณ์ทั้งหลาย แม้อนุสสติกรรมฐาน ก็เหมาะแก่คนสัทธาจริต

สัปายะสำหรับคนพุทฺธจริต เหมาะทุกอย่าง อยู่อย่างไร ก็มีเครื่องใช้อย่างไรก็ได้

๕. สัปายะของคนวิตกจริต

ที่อยู่อาศัย (เสนาสนะ) ไม่ควรเป็นที่เปิดเผยที่หันหน้า สู่ที่ๆ เป็นสวนหรือสระอันน่ารื่นรมย์ตามนิคมและชนบท และภูเขา สีเขียวคราม เพราะเสนาสนะเช่นนั้นย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความวิตก (ฟุ้งซ่าน) เพราะเหตุที่คนวิตกจริต ควรอยู่ในชอกเขาอันลึก ในเสนาสนะที่มีป่าบังอารมณ์กรรมฐาน ควรเป็นปรัตกสิณ สัปายะที่เหลือก็เช่นเดียวกับที่กล่าวแล้วสำหรับคนราคจริต

ต่อจากนี้ท่านแสดงกรรมฐาน ๔๐ สำหรับเลือกตามจริต อหยาศัยของผู้เจริญกรรมฐาน กรรมฐาน ๔๐ นั้น คือ กสิณ ๑๐ อสุภ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อรูปสมาบัติ หรือรูปญาณ ๔ สัญญา ๑ อาหारेปฏิกุศลสัญญา ววัฏฐาน ๑ คือ ธาตุวัฏฐาน การกำหนดรู้ธาตุ ๔ รวมเป็นอารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ ที่ท่านแสดงอารมณ์กรรมฐานไว้มากอย่างก็เพื่อให้ผู้มีจริตอหยาศัย ต่างๆ เลือกประพฤติดีเหมาะแก่จริตอหยาศัยของตนเช่น

● คนราคะจริต ควรเจริญกรรมฐาน ๑๑ คือ อสุภ ๑๐ และกายคตาสติ ๑

● คนโทสะจริต ควรเจริญกรรมฐาน ๘ คือ วรรณกสิณ ๔ และพรหมวิหาร ๔

● คนโมหจริต และวิตกจริต ควรเจริญอานาปานสติ กรรมฐานอย่างเดียว

● คนสัทธาจริต ควรเจริญอนุสสติ ๖

● คนพุทธิจริต ควรเจริญกรรมฐาน ๔ คือ มรณัสสติ อุปสมานุสติ อาหารเรปฏิกูลสัญญา และจตุธาตुวัตถาน

ส่วนกรรมฐาน ๘ คืออรูปกรรมฐาน ๔ ภูตกสิณ ๔ เหมาะแก่จริตทั่วไป แต่อรูปกรรมฐานไม่ควรเจริญก่อน ต่อเมื่อได้กรรมฐานเป็นพื้นมาก่อนจนได้บรรลุลุขณ ๔ แล้ว จึงควรเจริญ เพราะเป็นกรรมฐานที่มีอารมณ์ละเอียดและปรากฏได้ยากมาก ท่านกล่าวไว้ว่าที่กล่าวมานี้เพียงแนะนำกรรมฐานที่เหมาะสมเท่านั้น แต่มิได้หมายความว่าจะไปเจริญกรรมฐานโดยมีอย่างอื่นเป็นอารมณ์ไม่ได้ ๘

(ติดตามต่อฉบับหน้า)

“...ก็อยู่อาศัย(เสนาสนะ) ต้องสกปรก รกรุงรัง ไม่น่าอภิรมย์ยินดี
แลดูแล้วก่อให้เกิดสะอิดสะเอียนพำนุงพำห่ม หรือสบงจิวรต้องขาด กะรุ่งกะริ่ง
เนือหยาบๆ เครื่องใช้อื่นๆ เช่น บาตร ต้องเป็นบาตรดินหรือเหล็กเหลวๆ รูปชീหรี
ไม่สวยไม่งาม ทางบิณฑบาตก็ต้องเป็นทางที่ขรุขระ ไม่น่าเดิน ไม่น่าพอใจเลย
อาหารก็เป็นอาหารเหลวๆ คนใส่บาตรถวายของก็ควรเป็นคนสกปรก พิ๋วหยาบไม่น่าดู
ใส่บาตรเหมือนไม้ตีไม้ไฟห้ ไมโยตี สิ่งแวดล้อมอย่างนี้แหละ
จึงจะเหมาะแก่ภิกษุผู้เป็นราชาธิต...”

ด้านหลัก กับด้านรอง

โดย ประสาร มฤคพิทักษ์
สมาชิกวุฒิสภา

“...คนที่หยิบยกเอาเรื่องเล็กมาเป็นเรื่องใหญ่
แสดงว่าไม่สามารถเข้าใจด้านหลักกับด้านรอง
ของสสพลึง...”

เรื่องจริงไม่อิงนิยาย เป็นประสบการณ์ตรงของผมเอง
“ไปติดต่อกับปู่ทำไม ไ้หมอนี่มันคัดค้านรัฐธรรมนูญปี ๕๐”
พรรคพวกคนหนึ่งทักท้วงที่ผมต้อนรับการติดต่อกับ ปู่
(นันทโชติ ชัยรัตน์) ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน ผู้ซึ่งประสบอุบัติเหตุ
ทางรถยนต์ลาโลกไปแล้วอย่างน่าเสียดาย กรณีที่ผมช่วยติดต่อ
ประสานงานกับผู้มีอำนาจรัฐเกี่ยวกับการเปิดเปิดประตูระบายน้ำเขื่อน
ปากมูลในช่วงปี ๒๕๕๐ ที่เกิดเป็นปัญหาขึ้นมาอีก เนื่องจากมี
การเคลื่อนไหวของคนบางกลุ่มให้ปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูล
ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน เพราะการเคลื่อนไหวนั้นขัดกับมติ
คณะรัฐมนตรี เมื่อ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ ที่ให้ปิดประตูระบายน้ำ ๘
เดือน และให้เปิด ๔ เดือน ในช่วงที่ปลาจากแม่น้ำโขงอพยพเข้ามา
ในลำน้ำมูล ซึ่งทำให้ชาวบ้านสามารถดำเนินวิถีชีวิตแบบประมง
พื้นบ้านที่สืบเนื่องกันมาแต่ครั้งโบราณกาล
การประกอบส่วนของผมเกิดผลในทางบวกต่อชาวบ้าน
กล่าวคือ ทำให้มีการเปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูลได้ในวันที่ ๑๒
สิงหาคม ๒๕๕๐

นี่ไม่ใช่ความปรารถนาที่จะอวดอ้างว่านั่นเป็นผลงานของผม เพียงแต่จะเสนอให้เห็นว่า ด้านหลักของ**นันทโชติ** คือการกระทำที่เป็นคุณต่อชาวบ้านด้วยจิตใจที่เอื้ออาทรต่อคนยากคนจนอย่างไม่มีข้อสงสัยใดๆ ได้เลย ส่วน**นันทโชติ**จะเห็นต่างจากผมในเรื่องรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ นั้นไม่ใช่ประเด็น เพราะเป้าหมายสำคัญ คือ การเปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูลตามมติ ครม.

หากหยิบยกเอาด้านรอง คือความเห็นต่างมาเป็นหลัก ผมก็จะหมดโอกาสร่วมส่วนในงานนั้นได้ ทำให้ผลของการเคลื่อนไหวไม่เป็นไปในทางบวกต่อชาวบ้านได้

ฝรั่งมีภาษิตบทหนึ่งว่า Don't major the minor thing. แปลว่า **อย่าทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่**

คนที่ทำงานร่วมกับคนอื่นยากนั้น ล้วนแล้วแต่ไม่เข้าใจ ปัญหาในการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดปัญหาระหว่งระแวงกันอยู่เรื่อยๆ

แทนการมองไปที่เป้าหมายใหญ่ กลับไปสนใจในประเด็นข้อโต้แย้งปลีกย่อยที่ไม่สลักสำคัญอะไร

แทนการร่วมไม้ร่วมมือ กลับกลายเป็นการตั้งป้อมเข้าหากัน

แทนการออมชอมในเรื่องใหญ่ๆ กลับกลายเป็นการไม่ยอมรับการติดต่อ ทำให้เสียโอกาสแห่งการทำงานสำคัญที่ควรให้น้ำหนักมากกว่า

คนที่หยิบยกเอาเรื่องเล็กมาเป็นเรื่องใหญ่ แสดงว่าไม่สามารถเข้าใจด้านหลักกับด้านรองของสรรพสิ่ง

ประสบการณ์ทำงานในวุฒิสภา ๕ เดือน ทำให้เห็นว่า สมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่เป็นคนดี มีจิตใจประชาธิปไตย มีความปรารถนาดีต่อประเทศชาติบ้านเมืองเป็นด้านหลัก

บางคนไม่สันทัดในการพูด แต่มีจิตใจมั่นคงในการทำสิ่งดีๆ ให้กับเนื้องานต่างๆ

บางคนพูดจาชวนผ่าซาก แต่ลึกๆ แล้วเป็นคนมีจิตใจดีมาก บางคนอาจจู้จู้จุกจิกหยุ่มหยุ้ม แต่เมื่อกระจำงในประเด็นแล้ว ก็สามารถร่วมมืออย่างเอการเองาน

บางคนไม่ค่อยพูดไม่ค่อยจา เป็นคนขริ่มมาก ไม่รู้ว่าเขาคิดอะไรอยู่ แต่เมื่อเข้าไปคุยด้วย แลกเปลี่ยนสนทนาด้วย ก็พบว่าเป็นคนมีภูมิรู้มาก

บางคนมีกิริยาอาการขวางโลก แต่ถ้าถูกใจกับใครแล้ว ก็เป็นคนที่น่ารักมาก

ทุกคนล้วนมีข้อดีข้ออ่อนด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีใครเป็นคน ที่สมบูรณ์แบบอย่างหาที่ติไม่ได้

ทักษะที่ถูกต้องในความสัมพันธ์กับคนอื่น คือ การมองเห็นด้านหลักและด้านรองของเขาอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อนำไปสู่การงานที่สร้างสรรค์

เราทำงานคนเดียวไม่ได้ เราเมินเฉยกับใครก็ไม่ควร เราตั้งข้อรังเกียจกับทุกคนก็ไม่เหมาะ

เราล้วนมีโอกาสเสมอที่จะต้องพึ่งพิงกันและกัน เราไม่ควรอย่างยิ่งที่จะหยิบยกเอาด้านรองมาเป็นด้านหลัก ใครทำเช่นนี้ เขาควรจะเปลี่ยนอาชีพไปเป็นนักดำน้ำ หรือเป่าแตร จะได้ไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับมนุษย์อื่นใด

ข้อคิดของบทความชิ้นนี้ก็คือ กุมด้านหลักของคนอื่นให้มั่น มองเห็นด้านรองของคนอื่นได้ แต่ไม่ควรเอามาเป็นด้านหลัก ๘

รัฐธรรมนูญ

๒๕๕๐

เหตุแห่งทุกข์

ของนักการเมือง?

โดย รสนา โตสิตระกูล

ประธานคณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบ

เรื่องการทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา

นายกรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช ได้กล่าวในรายการ “สนทนาประสาสมัคร” เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีความตอนหนึ่งกล่าวถึงหลักธรรม ที่ทำให้พระพุทธเจ้าตรัสรู้ คือหลักอริยสัจ ๔ อันประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) นิโรธ (การดับทุกข์) และมรรค (หนทางไปสู่การดับทุกข์) โดยเทียบเคียงกับทุกข์ของนักการเมืองในเวลานี้ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การที่พรรคการเมืองที่ตนเองสังกัดอาจจะถูกยุบพรรคตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรค ๒ เพราะผู้บริหารพรรคได้รับใบแดงจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เนื่องจากการซื้อเสียงในช่วงเลือกตั้ง

ประการที่สอง การที่คณะรัฐมนตรีถูกยื่นถอดถอนเพราะทำผิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ วรรค ๒ ที่ไปลงนามแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา โดยไม่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา และศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า แถลงการณ์ร่วมดังกล่าวเป็นสนธิสัญญาที่อาจมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของประเทศ ทั้งยังมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางอีกด้วย ดังนั้น ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทไปลงนาม จะต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ เสียก่อน

นอกจากทุกข์ทางการเมือง ๒ ประการข้างต้นแล้ว รัฐบาลชุดปัจจุบันยังต้องเผชิญกับการที่รัฐมนตรีแจ้งบัญชีทรัพย์สินของคู่สมรสไม่ครบถ้วน และถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้หมดคุณสมบัติจากการเป็นรัฐมนตรีไปแล้ว ๑ ราย จากทั้งหมด ๒ ราย ไม่เพียงเท่านั้น แม้แต่นายกรัฐมนตรี และประธานรัฐสภาก็อยู่ในระหว่างรอคำวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญว่าคุณสมบัติของท่านจะขัดต่อคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ จากกรณีการจัดรายการชิมไปบ่นไปของนายกรัฐมนตรี และกรณีคู่สมรสของประธานรัฐสภาได้รับสัมปทานจากรัฐ

ด้วยเหตุนี้ นายกรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช จึงเข้ามาที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ว่าเป็นสมุทัย หรือต้นเหตุแห่งทุกข์ของนักการเมือง และพรรคการเมืองที่ต้องรีบเร่งในการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อที่จะเข้าถึงนิโรธ คือการดับทุกข์ของนักการเมืองให้พ้นจากการถูกยุบพรรค ถูกถอดถอน และพ้นจากคดีความต่างๆ ที่กำลังรุมเร้ากันเข้ามา จึงมีคำประกาศจากนายกรัฐมนตรี และ

ส.ส.พรรคพลังประชาชนว่า เปิดสภาสมัยสามัญนิติบัญญัติเมื่อไหร่ จะเร่งแก้ไขรัฐธรรมนูญในทันที

ในขณะที่ความเห็นของประชาชนผ่านโพลล์ต่างๆ สูงถึง ๗๙% ที่ไม่ต้องการเห็นรัฐบาลแก้ไขรัฐธรรมนูญในขณะนี้ แต่นายสุทิน คลังแสง ส.ส.พรรคพลังประชาชนก็กล่าวว่า “อยู่ที่สังคมจะพิจารณาว่าใครทำเพื่อตัวเองกันแน่ ทุกคนมีสิทธิที่จะป้องกันตัวเอง เมื่อถูกทำร้าย อย่างกรณีเรื่องเขาพระวิหาร ทำไมบอกให้เข้าสภา ทั้งที่เดิมตอนรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ มีการทำ JTEPA (สัญญาทวิภาคีไทย-ญี่ปุ่น) ไม่เห็นต้องรายงานต่อสภา แบบนี้ มันเรียกว่าอะไร”

การออกแบกรัฐธรรมนูญในแต่ละยุคมักเกิดขึ้นจากความพยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ดังรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ เจตนารมณ์ในการร่างประการหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาความอ่อนแอของรัฐบาลพรรคผสม จึงได้มีการกำหนดโครงสร้างที่ให้อำนาจพรรคการเมือง และหัวหน้าพรรคมากกว่าเดิม ดังบัญญัติหลักเกณฑ์ระยะเวลา ๙๐ วันในการสังกัดพรรคของผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อป้องกันการย้ายพรรค ทั้งนี้ เพื่อให้พรรคการเมืองมีเสถียรภาพและเป็นบทบาทปฏิบัติที่เคยถูก นักการเมืองวิจารณ์ว่าเป็นบทบาทปฏิบัติที่ทำให้ นักการเมืองติดคุกในพรรค หรือการกำหนดบทบัญญัติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีสูงมากจนในสมัยรัฐบาลไทยรักไทยไม่เคยมีฝ่ายค้านสามารถเปิดอภิปรายนายกรัฐมนตรีได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ระบบปาร์ตี้ลิสต์ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ก็กลายเป็นการเปิดโอกาสให้นักธุรกิจสามารถเข้ามาเป็นรัฐมนตรี หรือ ส.ส.สัดส่วนได้โดยไม่ต้องลงแข่งขันกับนักการเมืองอาชีพ เป็นการเปิดทางให้กับธุรกิจการเมืองเข้ามากุมอำนาจรัฐ อย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน นักธุรกิจสามารถเข้ามาใช้อำนาจรัฐในการเอื้อประโยชน์ให้กับกิจการของตนเองและพวกพ้องของตน พลัั้งอันมหาศาลของทุนทำให้กระบวนการตรวจสอบภายในระบบเป็นอัมพาต เกิดการทุจริตเชิงนโยบายอย่างมิโหฬารในกลุ่มการเมืองที่ครองอำนาจ จนนำไปสู่การต่อต้านจากประชาชนที่ออกมาชุมนุมบนท้องถนน และเกิดการรัฐประหารฉีกรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง

รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็ถูกออกแบบเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ กล่าวคือ ปรากฏการณ์การถูกครอบงำโดยกลุ่มธุรกิจการเมือง และโดยที่ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นปัญหา

ต่อพัฒนาการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้น มาตรา ๒๓๗ วรรค ๒* ที่กำหนดว่า หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่มีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการซื้อเสียง จะมีผลให้พรรคการเมืองนั้นถูกยุบพรรค รัฐธรรมนูญมาตรานี้จึงถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการมุ่งทำลายพรรคการเมือง เพราะไม่ควรใช้ความผิดของบุคคลมาเป็นเหตุแห่งการยุบพรรค

การที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดบทลงโทษรุนแรงสำหรับการซื้อเสียงเพื่อเข้าสู่อำนาจ เพราะเล็งเห็นว่าการซื้อเสียงนั้น เป็นสิ่งที่กำจัดได้ยาก จึงบังคับให้พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบ โดยคาดหวังให้พรรคการเมืองต้องมีส่วนในการดูแลไม่ให้เกิดการทุจริตซื้อเสียงในการเลือกตั้ง หลักกฎหมายในลักษณะนี้เคยใช้ในกรณีเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด โดยมีการกำหนดมาตรการว่า หากใครมียาเสพติดที่เป็นการบริสุทธิ์ไว้ครอบครองในจำนวนที่รัฐ

* มาตรา ๒๓๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อหรือสนับสนุน ให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

รัฐธรรมนูญแต่ละฉบับไม่มีฉบับใดที่จะมีความสมบูรณ์พร้อม เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม หลังจากผ่านการทดลองใช้แล้ว หากพบ ปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน ย่อมสมควรได้รับการ แก้ไข แต่ในขณะนี้ผลจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยังไม่มีผล กระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน แต่ส่งผลกระทบต่อองค์กรเมือง

กำหนดห้ามไว้ จะถูกถือว่ามีไว้เพื่อจำหน่าย โดยไม่ต้องค้นหา
เจตนาว่าบุคคลนั้นมีสารเสพติดไว้จำหน่ายจริงหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้
บทลงโทษรุนแรงเพื่อให้คนไม่กล้าทำผิด หรือมีไว้ครอบครอง
ในกรณีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ ก็เป็นมาตรการเพื่อกำจัด
การซื้อเสียงในการเลือกตั้งเช่นเดียวกัน โดยให้มีบทลงโทษที่รุนแรง
เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันไม่ให้เกิดการซื้อ
เสียง ซึ่งกำลังส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองหลายพรรคในขณะนี้

ส่วนรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ วรรค ๒ ก็เป็นมาตราที่เกิดขึ้น
เพราะปัญหาจากการที่รัฐบาลได้ไปลงนามในสนธิสัญญาทางการค้า
กับต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง ยกตัวอย่าง
เช่น การลงนามในการทำการค้าวิภาคกับประเทศต่างๆ เช่น จีน
ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น และส่งผลกระทบต่อความล่มสลายของชาวไร่
กระเทียม ชาวนาสวนผัก สวนผลไม้ ในภาคเหนือของประเทศไทย
และธุรกิจระดับชุมชนอื่นๆ มาตรา ๑๙๐ วรรค ๒ เป็นการผลักดัน
ให้เป็นกฏกติกาโดยภาคประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำ
ของรัฐบาลในอดีต รวมถึงการลงนามใน JTEPA ของอดีตนายก
รัฐมนตรี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ด้วย ซึ่งในระหว่างนั้นรัฐธรรมนูญ
๒๕๕๐ ยังไม่ประกาศใช้

การลงนามในแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา ที่อาจส่งผล
กระทบต่ออาณาเขตของประเทศไทยในกรณีปราสาทพระวิหารนั้น
ประชาชนย่อมเห็นคุณูปการของการบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรค ๒
ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มิเช่นนั้นแล้วประเทศไทยอาจจะสูญเสีย
อาณาเขตของประเทศไทย โดยที่ประชาชนและสมาชิกวุฒิสภาทั้ง
ส.ส. และ ส.ว. ไม่สามารถปกป้องผลประโยชน์ของชาติได้

รัฐธรรมนูญแต่ละฉบับไม่มีฉบับใดที่จะมีความสมบูรณ์พร้อม
เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม หลังจากผ่านการทดลองใช้แล้ว หากพบ
ปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน ย่อมสมควรได้รับการ
แก้ไข แต่ในขณะนี้ผลจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยังไม่มีผล
กระทบต่อประโยชน์ของประชาชน แต่ส่งผลกระทบต่อองค์กรเมือง
การที่จะกล่าวโทษรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และการทำหน้าที่
ของตุลาการว่าเป็นเหตุแห่งทุกข์ของนักการเมืองนั้น ก็จะเข้าตำรา
ดังคำพังเพยไทยที่ว่า **“รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง”** คำพังเพยนี้เป็นการ
เปรียบเปรยของคนโบราณว่า มีคนบางจำพวกที่เมื่อได้รับ
ผลร้ายจากการกระทำของตนเอง แต่ก็หารู้ตัวไม่ กลับไปโทษสิ่งอื่น
โทษคนอื่น ก็จะขาดประโยชน์ เพราะไม่คิดแก้ไขตัวเอง

รัฐบาลก็ไม่ควรทำตัวให้เป็นอย่างคำพังเพยที่ว่า **รำไม่ดีโทษปี่
โทษกลอง หรือ “บริหารไม่ดี โทษรัฐธรรมนูญ”** เพราะการตั้งต้น
แก้รัฐธรรมนูญในขณะที่สังคมมองเห็นชัดเจนว่า เนื้อหาที่รัฐบาล
ต้องการแก้ไขล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และไม่ใช่วิธีหา
ของประชาชน การดัดแปรแก้ไขรัฐธรรมนูญในขณะนี้อาจจะกลายเป็น
เหตุแห่งทุกข์ที่แท้จริงของรัฐบาลก็ได้

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา

โดย วาสนา ยังสุข

สำนักกรายงานการประชุมและขบวนการ

ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ)
วันศุกร์ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๑

เรื่องที่พิจารณา

๑. รายงานการพิจารณาศึกษาสอบสวน เรื่อง ข้าราชการให้ค่าตอบแทนในการเลือกประธานวุฒิสภา ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้มีมติให้พิจารณาเป็นการประชุมลับตามที่คณะกรรมการการฯ ร้องขอ ในกรณีนี้ คณะกรรมการการฯ ได้ขอถอนรายงานดังกล่าวกลับไปแก้ไขปรับปรุงใหม่ ซึ่งที่ประชุมมีมติอนุญาต

๒. ญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งนายเจริญ ภักดีวานิช กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้ลงมติให้ตั้งคณะกรรมการการวิสามัญ พิจารณาศึกษา จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

๑. นายเจตน์ ศิรธรานนท์	๙. นายสนอง จันทนิทร
๒. นายเจริญ ภักดีวานิช	๑๐. นายสนั่น วิไลประสงค์
๓. นายฉัตรไชย รัตน์ไชย	๑๑. นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
๔. นายถนอม ส่งเสริม	๑๒. นายสุรจิต ชีรเวทย์
๕. นายธีระจิตต์ สลิโรดมวงศ์	๑๓. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
๖. นายประเสริฐ ชิตพงษ์	๑๔. นายสุริยา ปันจอร์
๗. นางพิกุล บุรีภักดี	๑๕. นายอัมพร ทองเนื้อขาว
๘. นายเริงชัย ต้นสกุล	

โดยมีกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานตามภารกิจ ๙๐ วัน นับแต่วุฒิสภามีมติให้ตั้งคณะกรรมการฯ ชุดนี้

๓. ญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาปัญหาทางการเกษตรและชุมชนในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งนายชลิต แก้วจินดา กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เลื่อนการพิจารณาญัตติดังกล่าวออกไปก่อน

๔. ญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งนายมนเฑียร บุญตัน เป็นผู้เสนอ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมชื่อญัตติดังกล่าว เป็น “ญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและกฎหมายอื่นด้านสังคม” และลงมติมอบหมายให้คณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส พิจารณา

๕. ผู้ตติ เรื่อง ขอเสนอผู้ตติตั้งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเยาวชน ซึ่งนายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ เป็นผู้เสนอ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส พิจารณา

๖. ผู้ตติ เรื่อง ขอเสนอผู้ตติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาและติดตามการช่วยเหลือ และเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนายเจริญ ภัคดีวานิช กับคณะ เป็นผู้เสนอ และผู้ตติ เรื่อง ขอเสนอผู้ตติตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อสอบสวนและศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนายด่วนอับดุลเลาะ ดาโอะมารียอ เป็นผู้เสนอ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เลื่อนการพิจารณาผู้ตติทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าวออกไปก่อน

๗. ผู้ตติ เรื่อง ขอเสนอผู้ตติตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการแก้ไขบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งนายอนันต์ อริยะชัยพาณิชย์ และนายเจตน์ ศิริธรรานนท์ เป็นผู้เสนอ

ผลการพิจารณา

ผู้เสนอได้ขอถอนผู้ตติดังกล่าว ซึ่งที่ประชุมมีมติอนุญาต และมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณา

๘. ผู้ตติ เรื่อง ขอเสนอผู้ตติตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาผลไม้ราคาตกต่ำข้าซาก ซึ่งนายสุพจน์ เลียดประถม และนายประเสริฐ ชิตพงศ์ เป็นผู้เสนอ

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณาผู้ตติดังกล่าว มีการเสนอให้มอบหมายให้คณะกรรมการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม พิจารณา และในระหว่างที่นับคะแนน ได้มีสมาชิกฯ ขอให้ันบองค์ประชุม ผลปรากฏว่า มีสมาชิกฯ ไม่ครบองค์ประชุม ประธานของที่ประชุมจึงสั่งให้เลื่อนการลงมติผู้ตติดังกล่าวออกไปในการประชุมครั้งต่อไป

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี รูปสุวรรณ
และคณะ

บทวิเคราะห์ทางวิชาการเกี่ยวกับ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

บทที่ ๑

บทวิเคราะห์สภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐^๑ ตอนที่ ๓

ข. องค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญตามแนวคิดของพรรคการเมืองในอดีต

พรรคไทยรักไทย^๒ ได้เคยเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักการในการเสนอ

เพื่อให้การปฏิรูปการเมืองเป็นไปโดยโปร่งใส ปราศจากข้อครหาในแง่มุมต่างๆ ให้มากที่สุด จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในมาตรา ๓๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เพื่อให้ได้คณะบุคคลที่เป็นกลางและมาจากทุกภาคส่วนของสังคมเรียกว่า **“สภาปฏิรูปการเมือง”** ไปทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อการปฏิรูปการเมือง และนำไปสู่การออกเสียงลงประชามติของประชาชนต่อไป จึงเสนอหลักการและสาระสำคัญโดยสรุปของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๓๑๓ ดังนี้

๑. ให้มี**สภาปฏิรูปการเมือง จำนวน ๑๒๐ คน** ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับ ประกอบด้วย

๑.๑ **บุคคล จำนวน ๙๐ คน** ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของผู้แทนองค์กรกลุ่มอาชีพภาคเอกชน กลุ่มอาชีพภาครัฐ และกลุ่มกิจกรรมทางสังคม ในทุกจังหวัด ซึ่งรวมถึงกรุงเทพมหานคร โดยจะมีการรับสมัครองค์กรกลุ่มต่างๆ ภายใน ๑๕ วัน เพื่อให้แต่ละองค์กรส่งผู้แทนองค์กรละ ๑ คน เพื่อเลือกกันเอง ดังนี้

^๑ ผู้เขียนขอใช้คำว่า “สภาร่างรัฐธรรมนูญ ชุด พ.ศ. ๒๕๕๐” แทน “สภาร่างรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๔๙”

^๒ ขณะที่พรรคไทยรักไทยเสนอความคิดเห็นเรื่องสภาปฏิรูปการเมืองนั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการปฏิรูปการปกครอง เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙

(ก) **กลุ่มอาชีพภาคเอกชน** ให้จำแนกออกเป็นภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ซึ่งต้องเลือกกันเองให้เหลือ ๕๐ คน

(ข) **กลุ่มอาชีพภาครัฐ** ซึ่งต้องเลือกกันเองให้เหลือ ๒๐ คน

(ค) **กลุ่มกิจกรรมทางสังคม** ให้จำแนกออกเป็น ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการสาธารณสุขและคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ด้านการพัฒนาและสงเคราะห์คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้านการพัฒนาแรงงาน และด้านการพัฒนาฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องเลือกกันเองให้เหลือ ๒๐ คน รายละเอียดเกี่ยวกับที่มาของผู้แทนองค์กรกลุ่มต่างๆ และกระบวนการเลือกให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและบัญชีท้ายรัฐธรรมนูญ

๑.๒ **ผู้แทนพรรคการเมือง จำนวน ๑๐ คน** ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของผู้แทนของพรรคการเมืองทั้งหมดที่จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยให้แต่ละพรรคการเมืองส่งผู้แทนเพื่อไปเลือกกันเองได้พรรคละ ๑ คน (ขณะนั้นมีพรรคการเมือง ๓๑ พรรค)

๑.๓ **ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๐ คน** มาจาก

(๑) สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๕ คน

(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๕ คน

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๕ คน

(๔) ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน สาขารัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการบริหารราชการแผ่นดิน และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งแต่ละสาขาเลือกกันเองให้เหลือสาขาละ ๑ คน จำนวน ๕ คน

๒. **ให้มีคณะกรรมการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกระบวนการในการได้มาซึ่งสภาปฏิรูปการเมือง** ประกอบด้วย เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า เป็นประธาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการ และเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงาน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการร่วมเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการกำหนดรายละเอียด และการดำเนินการทั้งปวง เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาปฏิรูปการเมือง

๓. สมาชิกสภาปฏิรูปการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๓.๑ มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี บริบูรณ์ในวันที่ยื่นชื่อสมัครรับเลือกตั้ง

๓.๒ เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิรับสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๙ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) และ (๑๔) ของรัฐธรรมนูญ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

๔. ให้ศาลจังหวัดที่คดีอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลแพ่งสำหรับกรุงเทพมหานครเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาการคัดค้านทั้งหลายเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งสภาปฏิรูปการเมือง โดยต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วัน และให้คำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้าย ประธานศาลฎีกากำหนดวิธีการยื่นคำร้องคัดค้าน และวิธีพิจารณา คำร้องคัดค้าน

๕. สภาปฏิรูปการเมืองมีประธาน ๑ คน และรองประธาน ๒ คน โดยจะต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปการเมือง ให้นำข้อบังคับการประชุมของสภา มาบังคับใช้โดยอนุโลมกับการดำเนินการของสภาปฏิรูปการเมือง และให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักเลขาธิการวุฒิสภาเป็นหน่วยงานธุรการของสภาปฏิรูปการเมือง โดยให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่เลขานุการของสภาปฏิรูปการเมือง และเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่รองเลขานุการสภาปฏิรูปการเมือง

๖. การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของสภาปฏิรูปการเมืองให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน แยกออกได้เป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๖.๑ ยกร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรกพร้อมเอกสารประกอบให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปการเมือง

๖.๒ ส่งร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรกดังกล่าวไปยังรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองสูงสุด คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พรรคการเมืองต่างๆ และจัดเผยแพร่เป็นการทั่วไป ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๖.๓ ให้องค์กรต่างๆ ที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่งความเห็นไปยังสภาปฏิรูปการเมืองภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับร่างรัฐธรรมนูญนั้น

๖.๔ ให้สภาปฏิรูปการเมืองจัดพิมพ์และเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เอกสารประกอบและความเห็นจากองค์กรต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ

๖.๕ ให้สภาปฏิรูปการเมืองยกยกร่างรัฐธรรมนูญสุดท้าย เพื่อให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับบันทึกความเห็นจากองค์กรต่างๆ

๗. ให้ประธานรัฐสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ที่จัดทำโดยสภาปฏิรูปการเมืองโดยต้องไม่เกิน ๖๐ วัน แต่ไม่ช้ากว่า ๙๐ วัน ทั้งนี้ เพื่อให้ประธานรัฐสภาได้เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมด้วยเจตนารมณ์ความเห็นขององค์กรต่างๆ และคำชี้แจงของสภาปฏิรูปการเมือง ให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจก่อนการลงประชามติ

๘. ถ้าประชาชนออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ให้อายุของสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่สิ้นสุดลงในวันถัดจากวันครบ ๓๐ วัน นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับ เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ แต่ถ้าประชาชนออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบด้วยให้สภาปฏิรูปการเมืองสิ้นสุดลง แล้วให้ดำเนินการให้มีสภาปฏิรูปการเมืองขึ้นใหม่ภายใน ๖๐ วัน โดยผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปการเมืองชุดเดิมจะเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปชุดใหม่อีกไม่ได้

ก. วิจารณ์รูปแบบขององค์กรยกยกร่างรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๒ รูปแบบ

๑) วิจารณ์รูปแบบขององค์กรยกยกร่างรัฐธรรมนูญของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบูรณ์

ด้วยความเคารพต่อ ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบูรณ์ ในฐานะปรมาจารย์ทางด้านกฎหมายมหาชน ผู้เขียนมีความเห็นดังต่อไปนี้

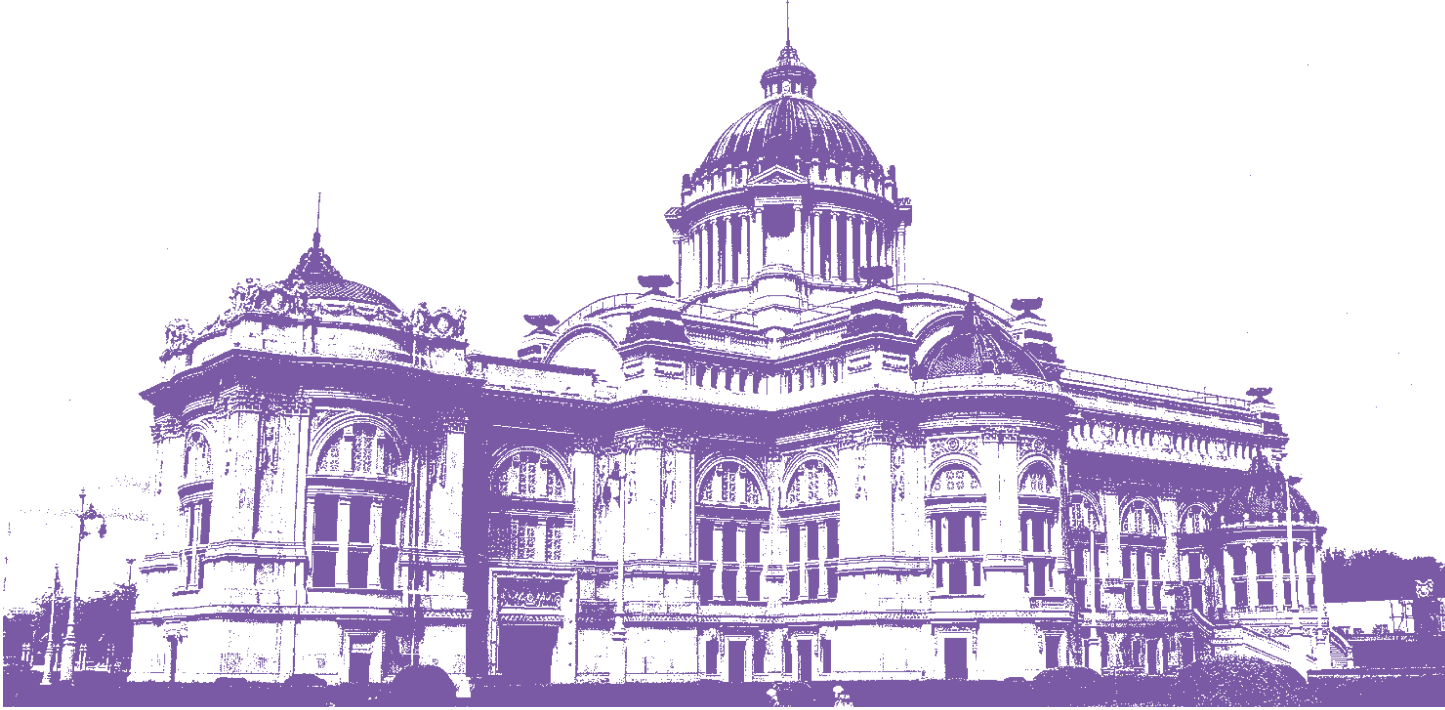
ประการแรก การที่กำหนดให้มี “คณะกรรมการพิเศษเพื่อยกยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งชาติ” ประกอบด้วยกรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จำนวน ๑๒ คน แบ่งเป็น ๒ ประเภท แม้โดยหลักการถือว่า แนวคิดนี้เป็นจุดเด่นขององค์กรยกยกร่างรัฐธรรมนูญ เพราะมีกระบวนการที่ทำให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญกฎหมายรัฐธรรมนูญจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ดี

และเหมาะสม ซึ่งในสภาร่างรัฐธรรมนูญ ชุด พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่มีหลักการดังกล่าว แต่การที่กำหนดให้กรรมการประเภทที่สองมาจากกรรมการที่มีประสบการณ์ทางการเมืองที่ประธานองคมนตรีถวายชื่อตามคำแนะนำของคณะองคมนตรีจากผู้ที่เคยเป็นนายกรัฐมนตรีมาแล้ว จำนวน ๒ คน นั้น ถือเป็นเรื่องที่น่าจะหมิ่นเหม่ต่อการดึงเอาสถาบันกษัตริย์มาเกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งเรื่องทำนองนี้เคยเกิดขึ้นมาเมื่อขณะที่มีการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งได้มีการบัญญัติให้ประธานองคมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งในเวลาต่อมาพระมหากษัตริย์ได้ทรงพระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่นายกรัฐมนตรี (นายสัญญา ธรรมศักดิ์) ว่าไม่สมควรและนำมาสู่การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาแทน

ประการที่สอง การกำหนดให้คณะกรรมการพิเศษเพื่อยกยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งชาติทำการยกยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นวาระที่สองสำหรับการลงประชามติ พร้อมทั้งจัดทำเอกสารประกอบร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จ โดยต้องมีสาระสำคัญต่างๆ เช่น กฎหมายสำคัญซึ่งกำหนดให้ตราเป็น “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ” ในเรื่องใดบ้าง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องใด จะมีหลักการและสาระสำคัญอย่างไร และให้ระบุด้วยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องใด มีความจำเป็นหรือเหมาะสม จะต้องตราขึ้นตามวิธีการที่กำหนดไว้ เพื่อให้มีผลบังคับใช้พร้อมกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เป็นต้น ในทุกๆ ขั้นตอน เพื่อให้เป็นเอกสารประกอบในลักษณะที่อ่านเข้าใจได้ง่าย นั้น

เมื่อพิจารณาตามหลักแนวคิดดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เป็นเรื่องที่ดีและมีความเหมาะสมที่จะต้องกำหนดหลักการนี้ไว้ แต่มีข้อสังเกตว่า ประชาชนยังไม่มีความรู้ถึงขนาดที่จะสามารถเข้าใจถึงลักษณะของเอกสารประกอบร่างรัฐธรรมนูญตามแนวคิดที่เสนอ ซึ่งเอกสารประกอบร่างรัฐธรรมนูญนั้น น่าจะมีการแสดงสาระสำคัญอย่างง่าย และสามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งสื่อให้ประชาชนเข้าถึงสาระสำคัญได้ มิใช่จัดทำในรูปแบบเอกสารทางวิชาการมากจนเกินไป จากการสังเกต ในการออกเสียงประชามติเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ พบว่า ประชาชนไม่ค่อยได้ศึกษารัฐธรรมนูญเท่าใดนัก และมีประชาชนจำนวนมากลงคะแนน เพราะมีการชี้แจงจากฝ่ายการเมืองมากกว่า

ประการที่สาม การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญโดยให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญประกาศในราชกิจจานุเบกษา นั้น เป็นการ

นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญประกาศในราชกิจจานุเบกษา นั้น เป็นการ
ที่ช่วงระยะเวลาไว้นานเกินไป อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติได้

๒) วิจักษ์รรูปแบบขององค์กรกรร่งรัฐธรรมนูญของ พรรคไทยรักไทย

จากการศึกษารูปแบบขององค์กรกรร่งรัฐธรรมนูญของ
พรรคไทยรักไทย ผู้เขียน มีความเห็น ดังนี้

ประการแรก การกำหนดจำนวนของสมาชิกสภาปฏิรูป
การเมือง จำนวน ๑๒๐ คน นั้น เป็นจำนวนที่มากจนเกินไป
ทำให้การดำเนินการกรร่งรัฐธรรมนูญประสบปัญหา

ประการที่สอง การกำหนดสัดส่วนของสภาปฏิรูปการเมือง
ที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๐ คน เห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ
ดังกล่าวนี้ มีจำนวนและสัดส่วนไม่เหมาะสม เช่น การกำหนด
ให้ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน สาขารัฐศาสตร์ สาขา
รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการบริหารราชการแผ่นดิน และสาขา
สังคมศาสตร์ ซึ่งแต่ละสาขาเลือกกันเองให้เหลือ สาขาละ ๑ คน
จำนวน ๕ คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิสาขาดังกล่าวนี้ มีบทบาทที่สำคัญ
อย่างยิ่งในการกรร่งรัฐธรรมนูญ แต่กลับมีเพียง ๕ คน เท่านั้น
จึงควรที่จะกำหนดสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิให้มีสัดส่วนและจำนวน
มากขึ้นกว่านี้

ประการที่สาม กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน
ราษฎร และสำนักเลขาธิการวุฒิสภาเป็นหน่วยงานธุรการของสภา
ปฏิรูปการเมือง โดยให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่
เลขานุการของสภาปฏิรูปการเมือง และเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่
รองเลขานุการสภาปฏิรูปการเมืองนั้น เป็นการกำหนดที่ไม่เหมาะสม
ควรมอบหมายให้สำนักงานใดสำนักงานหนึ่งเพียงหน่วยงานเดียว

เป็นหน่วยธุรการของสภาปฏิรูปการเมือง ซึ่งจากประสบการณ์
ในการกรร่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ได้มีการมอบหมาย
ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ทำหน้าที่สำนักงาน
เลขาธิการสภากรร่งรัฐธรรมนูญ

ข. รูปแบบองค์กรกรร่งรัฐธรรมนูญในทัศนะของผู้เขียน
เมื่อได้ศึกษาถึงรูปแบบของสภากรร่งรัฐธรรมนูญ ชุด พ.ศ.
๒๕๔๐ และสภากรร่งรัฐธรรมนูญ ชุด พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมถึงรูปแบบ
ขององค์กรกรร่งรัฐธรรมนูญของศาสตราจารย์ ดร.อมร
จันทร์สมบุรณ์ และของพรรคการเมือง (พรรคไทยรักไทย) แล้ว
ผู้เขียนมีความเห็นว่า รูปแบบขององค์กรกรร่งรัฐธรรมนูญ
ควรจะมีองค์ประกอบ และหลักการสาระสำคัญ ที่มุ่งไปสู่การปฏิรูป
การเมือง ดังนี้

๑. องค์ประกอบองค์กรกรร่งรัฐธรรมนูญจะต้องมีจำนวน
ที่ไม่มากเกินไป เพราะในประเทศที่มีรัฐธรรมนูญที่เป็น
ประชาธิปไตยและมีการใช้รัฐธรรมนูญ ผู้กรร่งรัฐธรรมนูญมักจะมี
จำนวนน้อย และจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญที่แท้จริง ซึ่งมีความรู้
ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการเมือง และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
สามารถเห็นปัญหาของการเมือง การปกครองและสามารถออกแบบ
โครงสร้างการเมือง การปกครองได้อย่างเป็นระบบ ตลอดจน
ต้องมีบารมีอันเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง
การกรร่งรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และอินเดีย
เป็นต้น ประเทศเหล่านี้ จะมีผู้เชี่ยวชาญที่มีลักษณะดังกล่าว
เป็นหลักในการกรร่งรัฐธรรมนูญ

๒. ควรมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลจากหลากหลายกลุ่ม
อาชีพ ภาคเอกชน ภาครัฐ และกลุ่มกิจกรรมทางสังคม ซึ่งจะต้อง

มีการเลือกตั้ง เพื่อเป็นตัวแทนเข้ามาเป็นองค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญ และจะต้องผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาหรือของประชาชนด้วย

๓. ควรมีกระบวนการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิ อย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่แท้จริง โดยควรพิจารณาองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิตามสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือการร่างรัฐธรรมนูญ

๔. ควรมีการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบขององค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญของต่างประเทศเพื่อกำหนดรูปแบบขององค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญของประเทศไทยให้เหมาะสม

๕. กำหนดระยะเวลาในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมกล่าวคือ ไม่น้อยและไม่มากจนเกินไป ซึ่งอาจจะกำหนด ๓๖๐ วัน

๖. สำหรับขั้นตอนการดำเนินการนั้น ควรมีขั้นตอนที่สำคัญๆ ดังนี้

๖.๑ กำหนดให้มีการจัดทำกรอบแนวคิดในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

๖.๒ ภายหลังจากจัดทำกรอบแนวคิดในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการจัดร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมเอกสารประกอบร่างรัฐธรรมนูญ

๖.๓ ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างกว้างขวาง เช่น การเผยแพร่ร่าง

ฉบับรับฟังความคิดเห็น จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์

๖.๔ ให้องค์กรต่างๆ ที่ได้รับร่างฉบับแรกส่งความเห็นไปยังองค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญ และให้องค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญจัดพิมพ์และเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญเอกสารประกอบและความคิดเห็นจากองค์กรต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๖.๕ หลังจากองค์กรต่างๆ ตลอดจนประชาชนได้ส่งความเห็นให้องค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ดำเนินการพิจารณา ยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ประชาชนออกเสียงประชามติต่อไป

๖.๖ จากนั้น กำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติ เพื่อให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำโดยองค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ จะต้องเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับลงประชามติ พร้อมด้วยเจตนารมณ์ ความเห็นขององค์กรต่างๆ และคำชี้แจงขององค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ ก่อนการลงประชามติ

๖.๗ ถ้าประชาชนออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ให้องค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

สรุป องค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญชุดใหม่หากจะเกิดขึ้นได้ ก็จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งนี้ เพื่อบัญญัติหลักการเกี่ยวกับกระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยกำหนดมีองค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้ทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

(อ่านต่อฉบับหน้า)

การได้มาซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง

โดย นายทศพร แยมวงษ์
ผู้อำนวยการกลุ่มงานสรรหาและแต่งตั้ง
สำนักกำกับและตรวจสอบ

ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือชื่อเดิมคือ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มักจะมีผู้ที่เรียกสับสนกับตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นคนละองค์กร โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวน ๓ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา โดยในจำนวนนี้รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน ๑ คน และผู้ดำรงตำแหน่งนี้ คือ พลเอก ธีรเดช มีเพียร ส่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน อีก ๒ คน คือ นายพลุทรัพย์ ปิยะอนันต์ และ นายปราโมทย์ โชติมงคล

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว โดยเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ ที่ผ่านมา ได้มีผู้ตรวจการแผ่นดิน ๑ คน ครบวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ นายพลุทรัพย์ ปิยะอนันต์ ซึ่งรับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงได้มีหนังสือขอให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง

ในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๓ กำหนดว่า การสรรหาและเลือกผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้นำบทบัญญัติในเรื่องการสรรหาและการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคนหนึ่งทำหน้าที่สรรหาและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว คือ นับแต่วันที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่ง (วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๑)

โดยคณะกรรมการสรรหา มีจำนวน ๗ คน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวน ๑ คน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวน ๑ คน โดยบุคคลที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และบุคคลที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือก ต้องมิใช่ผู้พิพากษาหรือ

ตุลาการ และต้องไม่เป็นกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กร ตามรัฐธรรมนูญอื่นในขณะเดียวกัน

คณะกรรมการสรรหาจะทำหน้าที่ในการสรรหาและคัดเลือก ผู้ทรงคุณวุฒิ และจะเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเลือกพร้อม ความยินยอมของผู้นั้นต่อประธานวุฒิสภา ทั้งนี้ ในการลงมติ คัดเลือกของคณะกรรมการสรรหาเพื่อเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่อ ประธานวุฒิสภานั้น รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการสรรหา ต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และผู้ได้รับเลือกต้องมีคะแนนไม่น้อย กว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ กรณีที่ ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง (ไม่น้อยกว่า ๔ คน) รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วย กรรมการที่เหลืออยู่

ในส่วนของคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการ แผ่นดิน รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนั้น ในการดำเนินการ สรรหาของคณะกรรมการสรรหาจึงต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งตามมาตรา ๓๐๒ (๑) ของรัฐธรรมนูญ กำหนดว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังมีผลใช้บังคับต่อไป โดยให้ประธานผู้ตรวจการ แผ่นดินเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกำหนดให้ผู้รักษาการดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

จากการเปลี่ยนแปลงผู้รักษาการจากเดิมที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้รักษาการ มาเป็น กำหนดให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้รักษาการ ตามมาตรา ๓๐๒ (๑) ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และการที่รัฐธรรมนูญ

ได้เปลี่ยนแปลงกระบวนการสรรหาจากเดิมที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖ ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา จำนวน ๓๑ คน มาเป็นกำหนดให้คณะกรรมการสรรหา มีจำนวน ๗ คน และเปลี่ยนแปลงกระบวนการสรรหาทั้งหมด ซึ่งการดำเนินการ สรรหาที่เคยปฏิบัติมาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะเป็น หน่วยธุรการให้คณะกรรมการสรรหา ส่วนสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภาจะเป็นหน่วยธุรการให้คณะกรรมการสรรหาในองค์กรอื่นๆ

ดังนั้น จึงได้มีการพิจารณาร่วมกันระหว่างประธานวุฒิสภา และคณะ กับประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะ เพื่อหารือ ถึงแนวทางดำเนินการในเรื่องนี้ว่า หน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ ในการจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาและเป็นฝ่ายเลขานุการให้ คณะกรรมการสรรหา

ผลการหารือทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่า สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดให้มี คณะกรรมการสรรหาและเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ สรรหา โดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาพร้อมที่จะสนับสนุน การดำเนินการในเรื่องนี้ ในฐานะที่เคยดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการ สรรหาและเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสรรหาในองค์กรอื่นๆ

เมื่อได้จัดให้มีคณะกรรมการสรรหาแล้ว คณะกรรมการสรรหา ก็จะได้ดำเนินการสรรหา โดยอาจมีการเปิดรับสมัครผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแนวทางที่เคยดำเนินการมา และเมื่อได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และข้อมูลด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการพิจารณา เสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการสรรหาจะได้ลงมติเพื่อเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เหลือ จำนวน ๑ คน เพื่อเสนอรายชื่อบุคคลดังกล่าวพร้อม ความยินยอมมายังประธานวุฒิสภา ซึ่งวุฒิสภามีหน้าที่ต้องดำเนินการ พิจารณาให้ความเห็นชอบตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญต่อไป

ประชาธิปไตย สำหรับเด็กและเยาวชน

เรียบเรียงโดย
สำนักประชาสัมพันธ์

เด็กในวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันหน้า เป็นข้อความที่มีนัยสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากจะเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าที่มีคุณภาพนั้น ก็ควรจะเริ่มตั้งแต่เด็กและเยาวชนในวันนี้ ด้วยการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพที่ดีทั้งในเรื่องการศึกษาคulture จริยธรรมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเราทุกคน การปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องและการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในเรื่อง สิทธิ หน้าที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดโครงการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยสำหรับเด็กและเยาวชนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจและสนใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนเอง ได้มีโอกาสเห็นการทำงานของสมาชิกวุฒิสภาจากประสบการณ์จริง โดยได้แบ่งการดำเนินโครงการฯ ออกเป็น ๒ กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ ๑ การเผยแพร่ความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ โดยเชิญชวนให้คณะครูและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาทั่วประเทศเดินทางมาศึกษาดูงาน ณ รัฐสภา ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งขณะนี้ได้มีคณะครูและนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศมาเยี่ยมชมรัฐสภาแล้ว ๖๑ คณะ จำนวน ๓,๑๓๖ คน

กิจกรรมที่ ๒ การเข้าเยี่ยมคารวะ และรับฟังโอวาทจากประธานวุฒิสภา และรองประธานวุฒิสภา พร้อมทั้งเยี่ยมชมรัฐสภา โดยเชิญตัวแทนอาจารย์และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา ๑ - ๓ ของกรุงเทพมหานครเข้าเยี่ยมคารวะและพบปะสนทนาร่วมกันกับประธานวุฒิสภา รองประธานวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยได้จัดกิจกรรมดังกล่าว ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันอังคารที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๑

ซึ่งถือว่าเป็นวันที่มีความสำคัญทางการเมืองการปกครองของไทย คือเป็นวันที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย คณะตัวแทนอาจารย์และนักเรียน โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจากเขตการศึกษา ๑ และ ๒ ของกรุงเทพมหานคร ๓๒ โรงเรียน

จำนวน ๑๓๐ คน ได้เข้าเยี่ยมชมคารวะและรับฟังโอวาทจาก รศ.ดร.ทัศนีย์ บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ซึ่งท่าน ได้ให้การต้อนรับและให้โอวาท โดยมีใจความสำคัญตอนหนึ่ง ดังนี้

“...เยาวชนเป็นกลุ่มพลังที่เข้มแข็งมากล้นไปด้วยความคิดอัน หลากหลาย เป็นอนาคต เป็นความหวังของชาติ การที่จะพัฒนา เยาวชนของชาติให้มีคุณภาพที่ดีได้นั้น ย่อมต้องอาศัยความอดทน ความเข้าใจอันดีและความร่วมมืออย่างจริงจังของหน่วยงานที่มี หน้าที่ ความรับผิดชอบที่จะต้องร่วมมือกันปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ จริยธรรม ร่วมกันพัฒนาศักยภาพเยาวชนของชาติ ให้พร้อมที่จะรับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่อไปใน อนาคต และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถ แก้ไขปัญหานั้นได้อย่างถูกต้อง

โครงการเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย สำหรับเด็กและเยาวชนที่ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ดำเนินการจัดขึ้นนี้ เป็นโครงการที่สร้างองค์ความรู้ทางด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขของประเทศไทย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ ต้องการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ และสนใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้ง ให้เด็กและเยาวชนมีความรู้และความเข้าใจในภาระหน้าที่ และการ ทำงานของรัฐสภา... นับเป็นโอกาสอันดีที่จะนำไปสู่การเชิญชวน ให้ผู้แทนระดับเยาวชนจากสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอื่นๆ ทั่วประเทศได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาดูงานการปฏิบัติราชการทางด้าน รัฐสภา ได้เห็นถึงกระบวนการการร่างกฎหมายและกระบวนการ การออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับสังคมโดยรวม... วุฒิสภาก็หวัง เป็นอย่างยิ่งว่าประสบการณ์อันมีค่าซึ่งท่านได้รับนี้ ท่านจะได้นำไป เผยแพร่ให้กับบุคคลใกล้ชิดทั้งครอบครัวของเยาวชน เพื่อนร่วม ชั้นเรียน รวมทั้งนักเรียนที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน เพื่อที่ บุคคลเหล่านั้นจะได้มีความรู้และความเข้าใจในระบบการปกครอง ของประเทศไทยให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็ผลดีอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาประเทศในระยะยาว เพราะเยาวชนทุกคนจะต้องเจริญเติบโต ขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่จะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศในอนาคต โดยการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิก วุฒิสภาเพื่อเป็นผู้แทนของประชาชนในการบริหารประเทศ ซึ่งหาก ผู้ใช้สิทธิลงคะแนนมีความรับรู้และเข้าใจในระบบการเมือง การปกครองที่ถูกต้อง ย่อมจะสะท้อนผลไปยังผลการเลือกตั้ง ที่มีขึ้นได้อย่างแน่นอน... ขอต้อนรับคณะอาจารย์และเยาวชน สู่วุฒิสภาและขอให้ใช้โอกาสที่ได้เข้าร่วมโครงการใน ครั้งนี้ให้ คุ่มค่า ศึกษาหาความรู้ พร้อมทั้งเก็บเกี่ยวประสบการณ์

“...หวังเป็นอย่างยิ่งว่าประสบการณ์อัน มีค่าซึ่ง ท่านได้รับนี้ท่านจะได้นำไปเผยแพร่ ให้กับบุคคลใกล้ชิดทั้งครอบครัวของ เยาวชน เพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมทั้ง นักเรียนที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน เพื่อที่บุคคลเหล่านั้นจะได้มีความรู้และ ความเข้าใจในระบบการปกครองของ ประเทศไทยให้มากยิ่งขึ้น...”

“...เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่ละครึ่งก็จะหนีไม่พ้นความเสียหาย อยากรู้ถือเอาความเสียหายนี้เป็นบทเรียน ในระบอบประชาธิปไตย คำว่า “บทเรียน” นั้น เป็นคำที่มีค่ามากกว่าการต่อสู้จน บางครั้งเรื่องธรรมดาๆ ก็กลายเป็น บทเรียนที่แสนแพงไปได้ในที่สุดก็มี...”

ที่ได้รับให้ได้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ ในอนาคต”

หลังจากนั้น สมาชิกวุฒิสภาในคณะกรรมการการพัฒนา สังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ได้ให้การต้อนรับและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกับคณะฯ ประกอบด้วย นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์ นางอุไร คุณานันทกุล นางทิพย์วัลย์ สมุทรักษ์ นายมนต์เชียร บุญตัน และนายประสงค์ นุรักษ์ ในประเด็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน แห่งชาติ และได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องการพิจารณาปัญหา ของบ้านเมืองอย่างเป็นกลาง ควรใช้ความคิด ความรู้และวิจารณญาณ ในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อีกทั้งต้องการให้เด็กและเยาวชน มีความตื่นตัวในการช่วยเหลือสังคมในช่วงนอกเวลาเรียนเพื่อให้มี ประสบการณ์ในการใช้ชีวิต รู้จักรักษาเวลา มีระเบียบวินัย และเติบโตเป็นพลเมืองดีต่อไปในอนาคต

ในโอกาสนี้ คณะครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และสอบถามปัญหาจากสมาชิกวุฒิสภาในเรื่องต่างๆ เช่น ระบบ สอบเข้ามหาวิทยาลัย การจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของนักเรียน กรณีปราสาทพระวิหาร และปัญหา ราคาข้าวและสินค้า เป็นต้น

ต่อจากนั้น คณะฯ ได้เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์รัฐสภา และเข้าฟัง การประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒ วันศุกร์ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑

คณะตัวแทนอาจารย์และนักเรียน โรงเรียนระดับชั้นมัธยม ศึกษา จากเขตการศึกษา ๒ และ ๓ ของกรุงเทพมหานคร ๓๒ โรงเรียน และคณะอาจารย์-นักเรียน จากโรงเรียนมัธยม วัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ จังหวัดสมุทรปราการ รวมจำนวน ๑๙๒ คน ได้เข้าเยี่ยมชมคารวะ และรับฟังโอวาทจากนายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา โดยมีนายนิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และรศ.ดร.ทัศนีย์ บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ร่วมให้การต้อนรับ **ซึ่งประธาน วุฒิสภาได้ให้โอวาท ดังนี้**

“...ในวันนี้ ถือเป็นโอกาสอันดีที่เด็กและเยาวชนไทยจะได้ เรียนรู้ถึงพื้นฐานของประชาธิปไตย และส่วนประกอบของ ประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนี้พื้นฐาน ที่ว่ามาแล้ว สิ่งสำคัญก็คือจะได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกันก็จะมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองแต่ละครั้งก็จะหนีไม่พ้น ความเสียหาย อยากรู้ถือเอาความเสียหายนี้เป็นบทเรียน ในระบอบประชาธิปไตย คำว่า “บทเรียน” นั้น เป็นคำที่มีค่า มากกว่าการต่อสู้ จนบางครั้งเรื่องธรรมดาๆ ก็กลายเป็นบทเรียน ที่แสนแพงไปได้ในที่สุดก็มี ดังนั้น การศึกษาระบอบประชาธิปไตย

จะก้าวแรกหรือก้าวสุดท้ายก็ยิ่งใหญ่พอกัน ผมคิดว่าท่านทั้งหลาย พอมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอัน มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาแล้ว ระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่อาจจะสำเร็จจุล่งด้วยการเลือกตั้งเท่านั้น พื้นฐานที่แท้จริง ของระบอบประชาธิปไตยที่จะยืนอยู่ได้หรือพัฒนาได้อยู่ที่ตัวบุคคลที่ อยู่ในสังคม ประชาธิปไตยจะเดินไปข้างหน้าไม่ได้เลย ถ้าผู้คน ในสังคมไม่มีพื้นฐานของประชาธิปไตย และหากจะถามว่าพื้นฐาน ของประชาธิปไตยคืออะไร คำตอบก็คือ การเคารพในสิทธิ ของคนอื่นและรู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตน... พื้นฐานประการที่ ๒ ก็คือความมีวินัยต่อส่วนรวม ต่อสังคม ถ้าเราไม่มีวินัยทางความคิด ต่อส่วนรวมและสังคมแล้ว ประชาธิปไตยก็ไม่มีวันจะเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน โดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสีย ของประโยชน์ส่วนรวม สิ่งที่เกิดขึ้นก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย เมื่อท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องทฤษฎีของประชาธิปไตยมาแล้ว ก็อยากจะฝากพื้นฐานของประชาธิปไตยไว้ศึกษาควบคู่กันไปด้วย... พวกเราโชคดีที่เกิดมาในประเทศแผ่นดินไทยที่มีพระมหากษัตริย์ทรง คุณอันประเสริฐ คำนึงถึงคุณประโยชน์แก่ราษฎรหรือที่ราษฎร ควรได้รับ เราได้รับบารมีคุ้มครองอยู่เสมอ ฉะนั้นหน้าที่ของเรา จะต้องยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย...

หลังจากนั้น นายนิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ได้ให้อวาทโดยมีใจความสำคัญตอนหนึ่ง ดังนี้

“...วุฒิสภา เป็นที่พึ่งของประชาชนเพราะเราทำหน้าที่อยู่ ๔ ข้อ ข้อแรก คือ หน้าที่ถ่วงดุลกฎหมายมาจาก ส.ส. กฎหมาย แต่ละฉบับจะผ่านสภาผู้แทนราษฎรมาถึงเรา เราต้องมานั่งดูว่า ที่ผ่านมาแล้วกฎหมายนั้นถูกต้องไหม มีอะไรที่จะเป็นปัญหา มีอะไรใหม่ที่จะประกาศใช้ และประชาชนได้รับความเป็นธรรม หน้าที่ประการที่ ๒ ที่สำคัญมาก คือ การตรวจสอบการกำกับ การทำงานของรัฐบาล หน้าที่ประการที่ ๓ คือหน้าที่เห็นชอบ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่อยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่ว่า จะเป็น กกต. ป.ป.ช. หน้าที่ประการที่ ๔ สำคัญมาก เราทำหน้าที่ นี้ประจำ การถอดถอนพวกองค์กรอิสระ นักการเมืองที่ดำรงตำแหน่ง ข้าราชการผู้ใหญ่ ระดับอธิบดี ปลัดกระทรวง... ผมก็จะไปพบเด็กๆ ไปพบเยาวชน ตามจังหวัดต่างๆ เดือนหน้าก็จะไปนครพนม ต้องการปลูกฝังให้ประชาชนและเยาวชนเข้าใจเรื่องรัฐธรรมนูญ และเข้าใจในบทบาท... ผมฝากความหวังให้เยาวชนของชาติ ท่านอย่าไปเอาตัวอย่างที่ไม่ดี เราเป็นเด็กรุ่นใหม่ เราสามารถ สร้างมิติใหม่ของสังคมได้ ขอฝากความหวังไว้ด้วย”

ต่อมา รศ.ดร.ทัศนีย์ บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ได้ให้อวาทโดยมีใจความสำคัญตอนหนึ่ง ดังนี้

“ทุกคนมีความคิดที่เป็นอิสระทุกคนต้องใช้วิจารณญาณโดยใช้ความรู้ประสบการณ์ที่เรียกว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณา ข้อกฎหมายที่ส่งขึ้นมา ถ้าทุกอย่างมันเป็นไปอย่างที่รัฐธรรมนูญ

“...ผมฝากความหวังให้เยาวชนของชาติ ท่านอย่าไปเอาตัวอย่างที่ไม่ดี เราเป็นเด็ก รุ่นใหม่ เราสามารถสร้างมิติใหม่ของ สังคมได้ ขอฝากความหวังไว้ด้วย...”

“...พวกเราโชคดีที่เกิดมาในประเทศแผ่นดิน ไทยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงคุณอัน ประเสริฐ คำนึงถึงคุณประโยชน์แก่ราษฎร หรือที่ราษฎรควรได้รับ เราได้รับบารมี คุ้มครองอยู่เสมอ ฉะนั้นหน้าที่ของเรา จะต้องยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย...”

กำหนดไว้มันก็จะทำให้กฎหมายที่ออกมามีความปรานีมีความถูกต้องที่ชัดเจนนั่นก็คือกระบวนการของการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดที่นี้ก็ทำไมเราถึงความเชื่อว่าพวกลูกๆ เนี่ยเป็นกลุ่มนักเรียนมีความสำคัญมากที่ต้องมีความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ เพราะนั่นก็คือวันหนึ่งลูกจะเป็นผู้ใหญ่ที่เติบโตขึ้นมาและลูกก็จะมีสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดในการที่จะเลือกผู้แทนของลูกไปทำหน้าที่ออกกฎหมายนี่คือความหวังของประเทศจึงอยู่ที่พวกหนูนี่เอง พออายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์กำหนดไว้ว่าลูกเป็นผู้ใหญ่แล้วมีสิทธิจะเลือกใครเป็นผู้แทนของเราเข้าไปอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรและเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่ออยู่ในวุฒิสภา เพราะฉะนั้นคุณภาพของการเมืองจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน ความหวังของประเทศนี้ความหวังของบ้านนี้เมืองนี้ส่วนหนึ่งอยู่กับลูกๆ นี่เอง วันหนึ่งเราจะกำการเมืองไว้ในมือเราหากว่าเรามีคุณภาพ เราคิดเป็น เราเลือกคนเป็น เราจึงสามารถเลือกคนที่มีคุณภาพเข้ามาประกอบเป็นสภาที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา... เราก็มีความหวังลูกๆ ในวันข้างหน้าจะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ที่เราจะต้องรู้ว่าสิทธิของเรานั้นเป็นสิทธิที่อยู่กับเรา เราขายไม่ได้ ต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกคนที่มีคุณภาพ ทำให้บ้านเมืองเรามีคุณภาพ โครงการนี้จึงเกิดขึ้นโดยเป้าหมายอย่างนี้เอง แล้วเราก็หวังเหลือเกินว่าคุณครูก็คงได้นำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไปผนวกเข้ากับการเรียนการสอน ให้เข้าไปอยู่ในเนื้อในหนัง อยู่ในทุกอนุของเยาวชนของเราที่จะยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เราก็หวังอีกว่าลูกที่รับเลือกเข้ามาถือเป็นผู้นำนักศึกษา เป็นด้านหน้าเข้ามา เพราะฉะนั้นเราจะต้องกลับไปทำประโยชน์ เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับไปสู่เพื่อนๆ ในชั้นเรียน ในโรงเรียน เพราะฉะนั้นความหวังของเรา ความหวังของท่านประธานวุฒิสภาที่ได้รับสนับสนุนกิจกรรมนี้ให้เกิดขึ้น ความหวังเหล่านี้จะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับท่านอาจารย์และลูกๆ ทุกคนนี่เอง ในนามของวุฒิสภาก็ขอขอบพระคุณคุณครูทุกคนที่ได้เข้ามา ก็ดีใจที่ได้เจอกันและขอบคุณลูกๆ ที่เข้ามาร่วมในกิจกรรมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากิจกรรมนี้จะเกิดขึ้นต่อไป พวกลูกๆ ก็ไปขยายผล เรามีความหวังอย่างนั้น”

หลังจากนั้น สมาชิกวุฒิสภาในคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ประกอบด้วย นางยุวดี นิ่มสมบุญ และนายมนต์เตียร บัญญัติ ได้ให้การต้อนรับและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับคณะฯ ในประเด็นเกี่ยวกับคณะกรรมการสามัญประจำสภา จำนวน ๒๒ คณะ สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และหน้าที่ของชนชาวไทย ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เยาวชนควรศึกษาเป็นความรู้ การให้ความคุ้มครองแก่เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส และการปฏิบัติตัวของนักเรียนต่อผู้พิการในสังคม เป็นต้น

ในช่วงสุดท้ายของการเยี่ยมชมรัฐสภา คณะครูและนักเรียน ซึ่งเข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง ๒ ครั้ง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งความรู้สึกละเอียดที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ ในครั้งนี้ ไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

นางสาวพรณัฏ รอดอินทร์ โรงเรียนราชวินิตมัธยม “โครงการนี้ดีมาก ทำให้ได้รับความรู้ต้องขอบคุณท่านอาจารย์และผู้ดำเนินงานหลายๆ ท่าน”

อาจารย์วัลลภา ชมพูชาติ โรงเรียนสิริรัตนาร “โครงการของวุฒิสภาวันนี้เป็นประโยชน์สำหรับเด็กอย่างมาก อยากฝากให้ทางวุฒิสภาจัดโครงการแบบนี้กับโรงเรียนมัธยมจะมีประโยชน์อย่างมาก เพราะสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของเด็ก อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีที่เด็กควรได้มา”

นางสาวปารณา ดวงจำปา โรงเรียนสิริรัตนาร “โครงการนี้มีประโยชน์ รู้สึกขอบคุณมากค่ะ ที่ให้เราได้รับความรู้เกี่ยวกับวุฒิสภาและการเมืองในประเทศไทยมากขึ้น ให้เราได้มาเปิดหูเปิดตา ทำให้เรามีความรู้เพิ่มขึ้น จึงอยากให้เพื่อนๆ ได้มาเข้าชมเพื่อจะได้รับความรู้เหมือนกัน”

อาจารย์ประดิษฐ์ วิจิตรวรรณ โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม “ยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่วุฒิสภาได้เชิญนักเรียนและพวกเรามาชม และได้มาพบปะกับท่านประธานวุฒิสภา ซึ่งถือว่าเป็นสภาผู้ทรงเกียรติและเป็นสภาสูง จากความรู้ที่เราได้มาร่วมกิจกรรมคราวนี้ เราได้รับทราบบทบาทหน้าที่ของวุฒิสภา ทำให้เรามีความตระหนักและตื่นตัวในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การเมืองในปัจจุบันนี้อาจจะมีปัญหาเล็กน้อยเพราะต่างความคิดเห็นแต่จะสิ้นสุดลงโดยอำนาจนิติบัญญัติคาดคะเนไม่แน่ว่าประเทศไทยจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ยั่งยืนและถาวร และเจริญเทียบเท่ากับนานาอารยประเทศ”

นางสาวอมรรัตน์ ปัญญามานะกุล โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม “รู้สึกกว่า ส.ส. หรือ ส.ว. มีความตื่นตัวทางการเมืองดีมาก มีการถ่วงดุลอำนาจ มีการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้เราไม่ต้องบริโภคสื่อของรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ในอนาคตถ้า ส.ส. และ ส.ว. มีการสมานฉันท์กันมากขึ้น ใช้หลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง เชื่อว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเราจะยั่งยืน สมบูรณ์ และถาวร ขอขอบพระคุณที่ให้โอกาสเข้าชมน ซึ่งถือเป็นโอกาสครั้งสำคัญครั้งหนึ่งในชีวิต”

นายเดชาธร ปัญญาสุทธากุล โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม “การเมืองในปัจจุบันวุ่นวายพอสมควร แต่การเมืองในอนาคตของเราน่าจะเป็นไปในทางที่ดี อยากให้การเมืองหรือรัฐบาลชุดใหม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน ขอให้รัฐบาลปฏิบัติตามที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาไว้และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเป็นธรรม สำหรับโครงการในวันนี้ ผมอยากให้มีเวลาเพิ่มขึ้นเนื่องจากความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร มีเยอะแยะมากมาย และผมจะนำความรู้ที่ได้รับไปแข่งขันตอบปัญหารัฐสภาต่อไป”

อาจารย์เอมอร วัฒนา โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน “ขณะนี้ทางสถานศึกษา ครูอาจารย์ในโรงเรียนและตัวแทนเยาวชนรู้สึกเป็นห่วงทางด้านการเมือง ไม่อยากให้มีการขัดแย้ง เราอยากจะให้กลุ่มที่มีความคิดเห็นต่างๆ ได้เสนอผ่านมาทางรัฐสภา ซึ่งเรามีทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างให้เยาวชน ในอนาคตเราก็อยากเห็นการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีครรลอง มีตัวแทน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความรู้ความสามารถ มีความโปร่งใส มีแบบอย่างที่ดี เพื่อนำพาประเทศของเราให้ผ่านวิกฤต โครงการในวันนี้มีประโยชน์เพราะเด็กของเราจะได้มีความสนใจเหมือนที่ท่านประธานวุฒิสภาได้บอกว่า น่าจะสนใจทางด้านนิติศาสตร์ ด้านการเมือง ด้านกฎหมาย ซึ่งเด็กจะมุ่งเป้าหมายไปทางเทคโนโลยีมากกว่า เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวะ แพทย์ ในขณะที่ทางโรงเรียนก็เริ่มจะหันเหมาทางด้านการเมือง ด้านนิติศาสตร์มากขึ้น และกรรมการนักเรียนของทุกโรงเรียนก็รู้สึกประทับใจ และคิดว่าจะไปขยายผลให้กับน้องๆ และรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของการเมือง ไม่ให้เด็กทอดทิ้งหรือเห็นภาพไปในทางลบ โครงการนี้น่าจะทำมากขึ้น หรือส่งข่าวสารไปให้ทางโรงเรียนเยอะๆ”

นายประวีร์ เมตตาประสพกิจ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน “การเมืองการปกครองในปัจจุบันนี้ ผมรู้สึกว่ามันวุ่นวาย ไม่ค่อยมีความสามัคคี แยกแยก อยากให้ผู้ใหญ่ร่วมกันทำงานเพื่อประเทศชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตัวเอง การเมืองในอนาคต อยากให้มีความคิดเห็นหลายด้านเพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง นอกจากนี้ ก็รู้สึกประทับใจที่ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม และได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภา และวุฒิสภา จึงอยากให้โรงเรียนทั่วประเทศเข้ามาร่วมโครงการนี้ เด็กนักเรียนในต่างจังหวัดจะได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพราะนักเรียนบางคนอยากออกความคิดเห็นเพื่อร่วมเสนอแนวทางการเมืองการปกครองในปัจจุบัน”

อาจารย์พิวัสสา นภรัตน์ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) “การเลือกตั้ง ประชาชนควรมีความรู้และพิจารณาเลือกผู้แทนที่มีความรู้ความสามารถเพื่อให้ประเทศพัฒนาได้ดี วิถีชีวิตของประชาชนต้องดำเนินไปอย่างเป็นประชาธิปไตย เมื่อแต่ละบุคคลมีความเป็นประชาธิปไตยในตัวเองแล้ว จะสามารถช่วยกันแสดงความคิดเห็น ซึ่งแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นที่ต่างกันแต่ไม่ใช่เป็นการขัดแย้ง มนุษย์สามารถตัดสินอะไรได้โดยไม่ต้องใช้กำลังเข้ามาระงับข้อขัดแย้ง อยากให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา ใช้ความรู้ความสามารถของท่าน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนมากที่สุด มากกว่าตัวท่านเอง เพราะท่านอาสาจะทำงานการเมืองเพื่อให้ทุกคนอยู่ดีกินดี ต้องนึกถึงประชาชนเป็นอันดับแรก และรู้สึกขอบคุณสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นอย่างมากที่จัดโครงการนี้ขึ้นมา จึงอยากให้ลูกศิษย์ได้มายังแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน รู้แหล่งเรียนรู้ของจริงและสถานที่จริง ซึ่งคาดว่านักเรียนรวมทั้งอาจารย์ที่สอนระบอบการเมืองการปกครองก็จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด”

นายสุธี พงษ์ธิพัฒน์ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) “การเมืองปัจจุบันค่อนข้างจะมีความขัดแย้งกัน ความคิด การแก้ปัญหา มักจะอยู่นอกสภา มีการประท้วง สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ควรจะแก้ไขในสภา เราต้องยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของคนอื่น เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง และรู้สึกยินดีที่ได้มาเยี่ยมชมและเรียนรู้จากสถานที่จริงนอกเหนือจากในโทรทัศน์”

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

องค์กรเชี่ยวชาญด้านการจัดการเลือกตั้ง

กลุ่มงานติดตามผลการดำเนินงาน
สำนักกำกับและตรวจสอบ

การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นตัวแทนของคนส่วนใหญ่เข้าไปทำหน้าที่ทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยมีหลักการทั่วไปว่า การเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นไปโดยสุจริต ยุติธรรม เป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ และในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ไปใช้สิทธิจะต้องสามารถใช้สิทธิโดยอิสระ ไม่ถูกบังคับ ข่มขู่ และใช้สิทธิได้เพียงหนึ่งเสียงเท่าเทียมกันทุกคน เพียงเท่านี้ดูเหมือนว่าการเลือกตั้งมีหลักการง่ายๆ ไม่ได้ยุ่งยากอะไร แต่ในความเป็นจริงแล้ว กระบวนการจัดการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ ยุติธรรม โปร่งใส นั้นไม่ได้ง่ายเลย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่มีคนต้องใช้ในการเลือกตั้งเป็นหนทางเพื่อเข้าไปใช้อำนาจรัฐ เพื่อบริหารจัดการบทบาทหน้าที่ของรัฐให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ หรือมองอีกด้านหนึ่ง การเลือกตั้งอาจเป็นไปเพื่อสนองความต้องการส่วนตัวที่ประสงค์จะมีอำนาจก็เป็นได้

การเลือกตั้งของไทยที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ ถึงปัจจุบันนั้น แต่เดิมอยู่ในการบริหารจัดการของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งก็มีปัญหาและทำให้มีข้อสงสัยว่า การเลือกตั้งไม่เป็นไปตามหลักการข้างต้น ทำให้ผู้ที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้งไม่สง่างามเท่าที่ควร มีปัญหาทุจริตในการเลือกตั้ง ดังที่รู้ๆ กันอยู่ แต่ไม่มีใครหรือองค์กรใดสามารถเข้าไปจัดการได้ จนกระทั่งมีการตั้งคำถามว่า การเลือกตั้งของไทยเป็นเพียงกิจกรรมทางการเมืองที่ทำเพียงให้ผ่านๆ เท่านั้น หรือเป็นกระบวนการคัดเลือกคนดีมีความสามารถเข้ามาสู่วงการเมือง จึงมีความเห็นสอดคล้องต้องกันในวงการต่างๆ ว่า ถึงเวลาที่ต้องมีองค์กรหนึ่งขึ้นมาทำหน้าที่ดูแลบริหารจัดการการเลือกตั้ง เป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในการกิจทุกประการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง จนเป็นที่มาของการบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีองค์กรรับผิดชอบดูแลการเลือกตั้งโดยเฉพาะ

จากวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ที่ปวงชนชาวไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน หลังจากสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีตัวแทนของประชาชนหลายๆ ฝ่ายจัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้น โดยมีเนื้อหาที่ส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด และมีเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการเมือง ๓ ประการ คือ

๑. การปฏิรูปกระบวนการเข้าสู่อำนาจของนักการเมือง โดยให้มีการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถเข้ามาบริหารบ้านเมือง

๒. การปฏิรูปกระบวนการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส และ

๓. การปฏิรูปกระบวนการถอดถอนผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบให้ออกจากตำแหน่ง อันเป็นจุดกำเนิดของการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมารองรับการกึ่งในการปฏิรูปการเมืองดังกล่าว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นั้น ได้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นองค์กรอิสระโดยมีคณะกรรมการ จำนวน ๕ คน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงครั้งเดียว ประกอบไปด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ๑ คน และกรรมการการเลือกตั้งอีก ๔ คน ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ควบคุม ดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้มีกรรมการการเลือกตั้งเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

กระบวนการในการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ นั้น จะแตกต่างกัน โดยรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ กำหนดให้คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนสิบคน ประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ทำหน้าที่สรรหาผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจำนวนห้าคน และที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา

ซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาจะมีการลงมติเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อดังกล่าว โดยห้าคนแรกที่ได้รับคะแนนสูงสุดและได้รับคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเป็นผู้ได้รับเลือก จากนั้นผู้ได้รับเลือกจะประชุมเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง พร้อมกับแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาพทราบ ซึ่งประธานวุฒิสภาจะได้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป

ส่วนรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นั้น กำหนดให้คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคนและบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือก จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาผู้ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนสามคน และที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา พิจารณาสรรหาผู้ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งอีกสองคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยประธานวุฒิสภาจะเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาดังกล่าวโดยการลงคะแนนลับ จากนั้นผู้ได้รับความเห็นชอบจะประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาพทราบ เพื่อจะได้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คือ การควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งการออกประกาศหรือวาระระเบียบที่จำเป็น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนให้การเลือกตั้งมีความเสมอภาค และมีโอกาสทัดเทียมกันในการหาเสียงเลือกตั้ง การแบ่งเขตเลือกตั้ง การจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การส่งเรื่องไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง หรือ ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่เห็นว่าเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง การสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือออกเสียงประชามติใหม่

“...การเลือกตั้งเพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถเข้าไปทำหน้าที่ ทางการเมืองทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่ง...”

หรือสิ่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การประกาศผลการเลือกตั้ง ผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และผลการออกเสียงประชามติ การส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ฯลฯ

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งเพื่อให้ได้คนดี มีความสามารถเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้ที่ได้รับเลือกโดยเฉพาะในระดับชาติ จะหมายถึง การเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียม การสร้างความสงบสุขให้แก่ คนในชาติ รวมถึงการปฏิรูปการเมือง จึงมีความพยายามที่จะให้มี หน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบด้านนี้โดยตรง นั่นคือ การเมืองครุฑที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเลือกตั้ง อันได้แก่ คณะกรรมการ

การเลือกตั้ง ที่เหมือนกับนานาอารยประเทศ มีอำนาจหน้าที่ ครอบคลุมทั้งด้านบริหาร ตุลาการ และนิติบัญญัติ โดยในด้าน บริหาร คือ การควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง ทั้งการ เลือกตั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ด้านตุลาการ คือ การสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดสิ่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ ส่วนด้านนิติบัญญัตินั้น คือ การออกระเบียบ คำสั่ง ข้อกำหนดที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่อาจทำหน้าที่ ได้สำเร็จบริบูรณ์ทุกอย่างได้เพียงลำพังองค์กรเดียว เพราะยังต้อง อาศัยหน่วยงานราชการ บุคลากรภาครัฐ รวมไปถึงหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องที่ร่วมเป็นเครือข่าย ช่วยสอดส่องและสนับสนุนการจัดการ เลือกตั้งให้เป็นโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม และยังคงอาศัยการมีส่วนร่วม ของประชาชน ในฐานะเจ้าของอธิปไตย ที่จะเข้ามาร่วมกันกับ คณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างเข้มแข็งในการเลือกตั้ง ทุกระดับ อย่างไม่นิ่งนอนใจหรือปล่อยให้เป็นไปเหมือนที่ผ่านมา ซึ่งจะ เกิดปัญหาทางด้านการเมืองไม่สิ้นสุด และหมายถึงอนาคต ของชาติไทยเราที่จะต้องร่วมสร้าง ร่วมคัดเลือกคนดีด้วยมือ ของคนไทยทั้งมวล

- แหล่งอ้างอิง
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
  - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
  - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐
  - เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง www.ect.go.th

รักกันไว้เถิด เราเกิดร่วมแดนไทย

โดย ตวง อันทะไชย

สมาชิกวุฒิสภา / รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
สิทธิเสรีภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค

ฉบับนี้ผมขอหยุดเรื่องการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิรูปการศึกษาไว้ชั่วคราว หันมาวิเคราะห์ห่มองดูสังคมบ้านเรา ผมคิดว่าสังคมไทยเรากำลังป่วยทางจิต เพียงความคิดที่แตกต่างกันก็เป็นคนละพวกคนละฝ่าย เป็นศัตรูกัน คิดจะห้าห้าเข้าทำร้ายราวีกันอย่างบ้าคลั่ง ผมใช้คำว่าบ้าคลั่งก็ไม่เกินไปนัก

เพราะอะไร เพราะสังคมประชาธิปไตยนั้นโดยหลักการและอุดมการณ์ต้องเคารพเสียงข้างมากแต่ต้องรับฟังเสียงข้างน้อย ไม่ใช่ใช้เสียงข้างมาก เขี่ยขยำ เขี่ยเหยย ถ้ากลางเสียงข้างน้อยและสังคมประชาธิปไตยนั้นความแตกต่างหลากหลายทางความคิดคือเสน่ห์ที่รัฐจวนใจยิ่งนักสำหรับผม ความคิดที่แตกต่างคือความงดงาม ความคิดที่แตกต่างคือมุมมองที่ค้นหาเหตุและผลที่รอบคอบและรอบด้าน นี่คือหัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ถ้าคิดเหมือนกันพูดเหมือนกัน ไม่กล้าคิดไม่กล้าพูดเพราะหัวหน้าหรือนายพูดแล้ว ไม่ใช่แนวคิดของประชาธิปไตยแล้ว

ที่นี้วกมาถึงเรื่องสังคมไทยที่ผมจั่วหัวเรื่องไว้ว่า **รักกันไว้เถิด เราเกิดร่วมแดนไทย** เพราะสภาพสังคมไทยแบ่งแยกออกเป็นสองขั้วสองข้างได้อย่างชัดเจนที่สุด เป็นประวัติศาสตร์ที่ควรที่คนอย่างผมและท่านผู้อ่านทุกท่านควรพินิจพิเคราะห์ จดจำบทเรียนนี้มาช่วยกันดูว่า มันเกิดจากอะไร เพราะอะไร และจะแก้ไขอย่างไร

สภาพมันแตกแยกอย่างไร ถ้าจะยกตัวอย่าง **“ประเด็นแก้ไขรัฐธรรมนูญ”** มาเพียงประเด็นเดียว ยกขึ้นมาถกกันก็จะแบ่งออกเป็นสองขั้วทันที ซึ่งแต่ละฝ่ายก็จะอ้างเหตุผลและหลักการที่ตนเองเชื่อและได้ยินได้ฟังมาต่อสู้แบ่งแยกเป็นฝ่าย คือ พวกที่เห็นว่าควรแก้กับพวกที่เห็นว่าไม่ควรแก้ แต่ถ้าเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นปกติของระบอบประชาธิปไตย ผมก็เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาแต่นี้ไม่ใช่ครับ

“...สังคมประชาธิปไตยนั้น ความแตกต่างหลากหลายทางความคิดคือเสน่ห์ที่รัฐจวนใจยิ่งนัก สำหรับผมความคิดที่แตกต่างคือความงดงาม ความคิดที่แตกต่างคือมุมมองที่ค้นหาเหตุและผลที่รอบคอบและรอบด้าน นี่คือหัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย...”

ย้อนไปเหตุการณ์ก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อยมา สักมไทยแบ่งเป็นสองขั้วชัดเจนคือ พวกที่เอาทักษิณกับพวกที่ไม่เอาทักษิณ เพียงแต่เปลี่ยนประเด็นไปตามเหตุการณ์และบริบทหรือหาเรื่องมาเป็นเครื่องมือแบ่งแยกสังคมอย่างน่าตกใจมีประเด็นอะไรบ้าง เริ่มที่พวกหนึ่งเห็นด้วยกับการยึดอำนาจกับอีกพวกต่อต้านการยึดอำนาจ ต่อมาพอถึงฤดูกาลเลือกตั้งก็แบ่งเป็นสองขั้วชัดเจนระหว่างพวกรัฐบาลเก่ากับกลุ่มเสนอตัวเป็นรัฐบาลใหม่ หลังเลือกตั้งยกประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญขึ้นมาสู้ก็แบ่งออกเป็นขั้วเช่นเดิมคือ พวกเอาคุณทักษิณเห็นว่าควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ ส่วนพวกที่ไม่เอาคุณทักษิณก็ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ท่านอาจจะสงสัยว่ามีพวกที่ไม่เลือกขั้ว เลือกข้างเลยมีไหม ก็มีครับ แต่ไม่มีพลังพอที่จะสร้างผลสะท้อนต่อสังคมได้ หรือเปลี่ยนแปลงสังคมได้ เพราะสังคมไทยชอบอยู่เฉยๆ ประเภทพูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง หรือประเภทเรื่องของคนอื่นไม่เกี่ยว ถ้าจะใช้กรอบหลักวิชาการมาจับปรากฏการณ์ของอาการป่วยของสังคมไทยแล้วมาอธิบายให้เห็นภาพงายๆ เพื่อให้ท่านได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และตัดสินใจเอง ช่วยกันหาหนทางแก้ไขและหาทางออกร่วมกัน มีประเด็นมาอธิบายได้ดังนี้

๑. สังคมไทยเข้าสู่ยุคการแบ่งแยกระหว่างความชอบธรรมกับคุณธรรม อย่างไหนถูกต้องกว่ากันระหว่างคุณธรรมกับความยุติธรรม อะไรคือสิ่งที่ถูกต้อง

หมายถึงพวกหนึ่งอ้างว่ามีเสียงข้างมากมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ถูกต้องตามหลักของระบอบประชาธิปไตย มีความชอบธรรมในการบริหารจัดการประเทศและสังคม แต่พวกหนึ่งอ้างว่ามาจากการเลือกตั้งที่ทุจริต ซื่อสัตย์เสีย ซึ่งปรากฏชัดเจนเป็นที่ยอมรับกันเป็นกลุ่มมาเพียงเจ้าพ่อนายทุนที่ทุจริตคอร์รัปชันเก่า ไร้คุณธรรมมาบริหารประเทศไทยไม่ได้

๒. สังคมไทยเข้าสู่การแบ่งฝักแบ่งฝ่ายระหว่างคนรวยกับคนจน คนในเมืองกับคนชนบท

ภาพนี้ชัดเจนมากเมื่อคราวเลือกตั้งทั่วไปที่ผ่านมา คนในเมืองและชนชั้นกลางขึ้นไปในกรุงเทพมหานครจะเลือกอีกพรรคหนึ่ง ส่วนคนจนในชนบทจะเลือกอีกพรรคหนึ่งจนได้เสียงข้างมากมาจัดตั้งรัฐบาล ต่างกล่าวหาซึ่งกันและกัน คนในเมืองก็กล่าวหาว่าพวกชนบทโง่ซื่อเสียได้ง่าย คนในชนบทก็กล่าวหาว่าพวกคนในเมืองปัญญาอ่อนเชื่อข่าวลือง่าย พวกหนึ่งชื่นชมคนรวยโดยไม่สนใจว่าจะรวยมาจากไหน ทุจริตคอร์รัปชันก็ไม่เป็นเรื่องเสียหาย จะโกงหรือทุจริตมาอย่างไรก็ตามถ้ามาแบ่งกันบ้างก็ทำไปได้เพราะที่ผ่านๆ มาก็โกงกันทุกคน

๓. สังคมไทยไม่สามารถจัดการระยะห่างระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมมันควรจะเป็นอย่างไร

ในทัศนะผมมองว่า คนไทยกำลังสับสนว่าจะเลือกด้านใดดี เมื่อประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมมาทับซ้อนกัน เกิดความสับสนวุ่นวายที่สังคมโดยรวมได้ประโยชน์กับตนเองได้ประโยชน์ สับสนวุ่นวายที่สังคมโดยรวมได้ประโยชน์กับตนเองได้ประโยชน์ จะเลือกและตัดสินใจอย่างไรดี เนื่องจากเราขาดกระบวนการหล่อหลอม สร้างแบบอย่างและค่านิยมที่ดีงามและถูกต้องไว้ กลับเห็นว่าประโยชน์ส่วนรวมมาละเมิดสิทธิในประโยชน์ส่วนตนที่ควรจะได้

๔. สังคมไทยอยู่ในระหว่างว่าจะอยู่ขั้วไหน ข้างไหน หรือฝ่ายไหนดี หรือจะเลือกอยู่เฉยๆ ดีจึงจะปลอดภัย

ผมเห็นจากปรากฏการณ์ทางสังคมเวลาที่มีการชุมนุมหรือขึ้นรถแท็กซี่ ผมและผู้โดยสารหลายคนวางตัวไม่ถูกว่าจะสนทนากับคนขับแท็กซี่อย่างไรดี หรือจะยืนอยู่ขั้วไหน คนขับรถแท็กซี่บางคนก็ใช้ผู้โดยสารระบายอารมณ์คำอีกฝ่ายอย่างสาหัสเสียเทเสีย และก็หันมาถามและหาพวกกับผู้โดยสาร แท็กซี่บางคนก็ละเมิดสิทธิของผู้โดยสารเริ่มต้นโจมตีฝ่ายตรงข้ามอย่างไม่สอบถามระบายอารมณ์ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางซึ่งผู้โดยสารไม่มีโอกาสพูดเลยแม้แต่น้อย

๕. สังคมไทยอยู่ในภาวะที่นักจิตวิทยาเรียกว่า โรคเครียดทางการเมือง (Political Stress Syndrome) หรือชื่อย่อว่า PSS

ลักษณะของโรคนี้อาจเกิดกับพวกนักการเมือง ผู้สนใจข่าวการเมือง คนที่ติดตามสถานการณ์การเมืองอย่างใกล้ชิดจนกระทั่งเอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งจะมีพฤติกรรมได้เปรียบกับฝ่ายตรงข้ามแบบใช้อารมณ์ จากเสียงธรรมดาจนถึงขั้นใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายฝ่ายตรงข้ามเพื่อเอาชนะให้ได้ ไม่เลือกแม่แต่บุคคลในครอบครัวตนเอง

โดยสรุปแล้วผมเห็นว่า วันนี้อย่างโลกสลับซับซ้อน ประเทศไทย เป็นเสมือนหมู่บ้านหนึ่งของโลก คนในหมู่บ้านนั้นจะต้องรักใคร่ สามัคคีปรองดองซึ่งกันและกัน จึงจะนำพาประเทศของตนสู่กับ ประเทศอื่นๆ ได้

ถ้าวันใดคนในหมู่บ้านนั้นหรือในประเทศนั้นแตกแยก แบ่งเป็นฝักเป็นฝ่าย แ่งแย่งชิงดีชิงเด่นก็เข้าทางประเทศข้างเคียง ไม่พูดถึงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ย่อมไม่อาจจะทำได้ ประเทศนั้นก็ย่ออ่อนล้าลงไปเรื่อยๆ เพราะ ความเกลียดชัง ชิงดีชิงเด่น และในที่สุดก็จะล่มสลายไปต่อหน้า ต่อตาของทั้งสองฝ่าย **ที่สุดคนแพ้ก็คือประเทศไทยของเรานั่นเอง**

ผมมองไม่เห็นประโยชน์ของการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายเป็นขั้วเลย ถ้าอยากจะทำประเทศเรามีคุณค่ามีความหมายเพียงใดให้คุณไปอยู่ ต่างประเทศ ถ้าคุณได้เห็นได้เจอคนไทยสักคนหรือสัญลักษณ์แม้แต่ ตัวหนังสือไทยสักบรรทัดคุณก็จะรู้สึกรักประเทศไทยอย่างสุดจิตสุดใจ คุณอยากจะวิ่งเข้าไปทักทายคนไทยคนที่คุณเห็นอยู่ต่างประเทศซึ่ง คนนั้น ทั้งๆ ที่เวลาคุณกลับมาเมืองไทยจึงรู้ว่าคนนั้นอยู่อีกขั้วหนึ่ง ก็ตาม

ผมมีตัวอย่างเล็กๆ ที่อยากนำมาเล่าให้ฟัง ผมได้ฟังแล้ว น้ำตาจะไหลตื่นตื่นใจ เมื่อต้นปี ๒๕๕๑ ผมและนักศึกษา ปรร.๑๑ ไปศึกษาดูงานเรื่องปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่านผู้อำนวยการ ศอ.บต. พระนาย สุวรรณรัตน์ ได้เล่าให้นักศึกษาฟังถึงความรักชาติ ของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ฟังว่า แม้ว่าความคิด จะแตกต่างกัน แม้จะมีปัญหาสู้รบกันก็ตามแต่พอถึงจุดหนึ่ง ที่ต้องเลือกข้าง คนไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เลือกข้าง ประเทศไทยเสมอ

ท่านพระนายเล่าให้ฟังว่าท่านอยากรู้ว่าประเทศไทยแข่งฟุตบอล ระหว่างทีมชาติไทยกับทีมชาติมาเลเซีย คนไทยในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้เชียร์ทีมใด ท่านก็ให้สายลับไปสืบและสำรวจดู ทั้งคนที่อยู่สามจังหวัด หรือชายแดน และคนไทยที่ทำงานอยู่ใน ประเทศมาเลเซียที่ไปขายแรงงาน ขายตั้มยำกุ้ง ปรากฏว่า ผลสำรวจตรวจสอบพบว่าคนไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป เชียร์ทีมชาติไทยอย่างสุดจิตสุดใจเรียกว่า ออกหน้าออกตาเหนือความคาดหมาย

จากตัวอย่างนี้ผมอยากจะบอกว่า จะขัดแย้งกันทางความคิด มากแค่ไหนก็ตาม ที่สุดท้ายจะต้องเลือกข้างเราก็คือคนไทยด้วยกัน เราก็คือประเทศไทยเหมือนกัน

ผมจึงเรียกร้องผ่านเสียงเล็กๆ เวทีเล็กๆ ที่ผมได้มีโอกาส ทดแทนบุญคุณประเทศไทยอันเป็นที่รักของพวกเราว่า **รักกันไว้เกิด เราเกิดร่วมแดนไทย** เป็นบุญแล้วที่เกิดมาเป็นคนไทย ได้ร่วม พระบารมีของพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาต่อพสกนิกร ชาวไทย เกิดอีกสิบชาติ ร้อยชาติ พันชาติ ก็ขอให้เกิดเป็นคนไทย ก็แล้วกัน รักกันไว้นะ... ครบ... **มุ่งมั่นสร้างสรรค์ สู้สังคมอุดมการณ์**

จริยธรรมของโฮเมอร์

มีทั้งบวกและลบ

โดย ศ.กীরติ บุญเจือ
ราชบัณฑิต

โฮเมอร์ แต่งมหากาพย์ ๒ เรื่อง เป็นเนื้อร้องสำหรับขับเสภา หากินตามวังเจ้านายในสมัยนั้น เป็นเรื่องราวของเทพและมนุษย์ยุคแรกๆ ที่สัมพันธ์กับเทพ ความตั้งใจหลักก็เพื่อความบันเทิง แต่ก็ฉลาดพอที่จะแทรกแง่คิดเชิงปรัชญาและคุณธรรมเข้าไปด้วยอย่างชาญฉลาด เหมือนแทรกยาบำรุงสุขภาพไว้ใน ขนมหวาน ผู้ไม่สนใจคุณธรรมก็จะมองเห็นแต่ความบันเทิงที่ให้ไว้ อย่างมีศิลป์ ผู้แสวงหาคุณธรรมก็จะมองเห็นข้อคุณธรรม ซึ่งทำให้เรื่องสนุกเหล่านั้นกลายเป็นตัวอย่างของคุณธรรม แต่ตัวอย่างเหล่านั้นเองก็อาจจะถูกมองว่าเป็นตัวอย่างไม่ดีของความประพฤติก็ได้ ความเห็นนานาชนิดและนานาจิตตังเช่นนี้ย่อมมีได้เสมอ โดยเฉพาะในวิธีสอนที่เสนอเป็นเชิงเปรียบเทียบ ผู้รู้จักกำชับให้ฝึกมองอะไรในแง่ดีไว้ก็จะได้รับผลประโยชน์ ถ้ามองแต่แง่ร้ายก็เศร้าจิต รู้จักวิเคราะห์ได้ทั้ง ๒ แบบ ถือว่ารอบคอบดี รู้จักเลือกเพชรออกจากตมดังมีเรื่องเล่าว่า **“สองคนยลตามช่อง คนหนึ่งเห็นโคลนตม อีกคนชมดารา”**

ไม่มีใครคัดค้านคำสอนและความเป็นศาสดาของโฮเมอร์จนถึงสมัยของเพลโทว์ ผู้ชี้ให้เห็นว่าตัวบทมหากาพย์หรือคัมภีร์ศาสนากรีกไม่เหมาะสำหรับให้อ่านกันทั่วไป ก่อนที่ผู้อ่านจะได้ศึกษาปรัชญาแห่งการตีความจนรู้จักแยกความหมายตามเจตนาของคัมภีร์จากความหมายตามตัวอักษรของตัวบทเสียก่อน มิฉะนั้นจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี เช่นเดียวกับการนับถือศีลสังข์ของอินเดีย

พอจะกำหนดได้ว่าเรื่องราวของมหากาพย์ทั้ง ๒ เรื่อง เป็นเหตุการณ์ของศตวรรษที่ ๑๑ ก.ค.ศ. (หลังจากเรื่องราวของโฮเมอร์ในคัมภีร์ไบเบิลประมาณ ๑ ศตวรรษ) เรื่องราวถูกรวบรวมขึ้นเป็นมหากาพย์คำกลอน (เสภาแบบกรีก) ประมาณศตวรรษที่ ๙ ก.ค.ศ. ต่อมาผู้แต่งคำกลอนเพื่อขยายความบางส่วนและชี้แจงความหมายตลอดจนประยุกต์ใช้ให้ชัดเจนมากขึ้น ที่นับว่าสำคัญมี ๓ ท่าน คือ ฮีเสียด (Hesiod) เซลัน (Salon) และเธออาแกนิส (Theognis)

เรามาวិเคราะห์ดูศัพท์และคำสอนจริยธรรมจากตัวบทของโฮเมอร์ดูก่อน ดังต่อไปนี้

๑. Moira, Mores, Aisa (มอยเรอ, มอริส, อีสเสอ) มาตรการ ซึ่งแปลว่าไม่ขาดไม่เกิน สายกลาง ชาวกรีกในสมัยของเพลโทว์จะชอบพูดเตือนสติกันว่า mēden agan จงละเว้นการเลยเถิด ซึ่งโฮเมอร์ยังไม่รู้จักใช้ เช่น เมื่อยักษ์ตาเดียว (cyclops) จับทหารของอดิซเซียส (Odysseus) ฉีกเนื้อกิน ถูกกล่าวหาว่าทำเกินมาตรการ (ou kata moiran ไม่ตามมาตรการ)

ส่วนการที่เพอเนลลอปิทำอุบายชะลอการเร่งรัดของอจิสเธิส (Aegisthus) ให้แต่งงานกับตนเพราะมีข่าวว่าสามีของนางตายแล้ว แต่นางขอผลัดให้ถักพรมให้บิดาสามีเดิมให้เสร็จก่อน แต่ทุกคืนเธอก็รีดที่ถักตอนกลางวันออกบางส่วนให้ไม่เสร็จเสียที อจิสเธิสกล่าวหาว่านางทำไม่แฟร์ (ouk anaisimon = unfair) คือหลอกลวงจะถือว่าทำไม่ได้

๒. Nemesis (เนมเมอสิส = การตัดสินตามมโนธรรม) เช่น เจ้าหญิงเนอซิกเกอเอ (Nausicaa) กล่าวกับอดิซเซียสตอนพบเขานอนสลบไสลที่ชายหาดว่า “ซุสเองแจกจ่ายความรุ่งโรจน์แก่มนุษย์ทั้งดีและชั่วแต่ละคนตาม nemesis ที่ทรงเห็นควรในพระทัย ดังนั้นหากพระองค์ประทานความยุ่งยากเหล่านี้ให้ท่าน ท่านก็ต้อง

รับด้วยความเต็มใจ” ซึ่งดูเหมือนว่าเนอซิกเกอเอจะคิดแบบกระบวนทรรศน์ที่ ๑ คือซุสให้ใครเป็นอย่างไรไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลมนุษย์มีหน้าที่ยอมสถานเดียว แต่ต่อมาเอสเคอเลียส (Aeschylus) และเฮอร์ราตเดอเทิส (Herodotus) ติความว่าซุสจะตัดสินเพื่อลงโทษก็เฉพาะเมื่อมนุษย์ทำบาป (hybris) คือผิดบัญญัติ หากทำถูกมนุษย์จะได้ดีเองโดยอัตโนมัติ ส่วนมนุษย์ไม่มีสิทธิ เช่นนั้นจึงต้องตัดสินตามประเพณีนิยม โดยกล่าวต่อมาว่า “สตรีใดทำการอย่างนี้ข้าก็คงมี nemesis คือการตัดสินว่าเลวตามมโนธรรม”

๓. Hybris (ฮายเบริส = บาป) คือการผิดพระบัญญัติ ซึ่งสำหรับโฮเมอร์ ซุสทรงบัญญัติตามหลักการตายตัว น้ำพระทัยของพระองค์คือหลักเกณฑ์นิรันดร ไม่ใช่ตามน้ำพระทัยแต่ละครั้ง บางครั้งมนุษย์อาจจะไม่เข้าใจและคิดว่าพระองค์ลำเอียง แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่

๔. Hyper- (ฮายเพอร์ = เกิน) เป็นลักษณะหนึ่งของบาป คือกล้าเกินในเรื่องไม่ควรเกิน ถ้าเป็นนักรบ ขณะรบยอมไม่มีกล้าเกิน แต่เวลาปกติกล้าละเมิดเกินไปทุกครั้งก็เป็นบาป แต่ความเกรงใจ (aidos ฮายดัส) กลางๆ พอดีๆ (due portion) ทางสายกลาง (middle way) เป็นคุณธรรมป้องกันฮายเพอร์

๕. Themistes (เธอมีสทิส พหู.ของ อีเมิส Themis), dikai (ตายคาย พหูพจน์ของ ตายคิ dike), fas (แฟส ตรงข้ามกับ นิเฟิส nefas) คือมติของสังคมอันมีระเบียบแบบแผน ไม่ป่าเถื่อน ไม่ตามใจตัวเอง มีกระบวนการที่ ๒ เป็นหลัก โฮเมอร์ อธิบายว่า “เทพทั้งหลายไม่โปรดการกระทำที่หยาบกระด้าง แต่ทรง เคารพดีเคและพฤติกรรมที่พอดี (due behavior) ของมนุษย์... แม้ชาติที่เป็นศัตรูกันไปช่วงชิงทรัพย์สินจากชาติศัตรู ก็ยังต้องกลัว พระพิโรธ” เมื่อผู้คิดร้ายต่อดิสเสียวางแผนจะฆ่าไอโรสเทลเลอเมคิส (Telemachus) เอ็มฟินเนอมีส (Amphinomus) เตือนสติว่า “ให้สื่ภามเธอมีสทิสของเทวราชชูสตูก่อนว่าให้ความเห็นชอบหรือไม่ ถ้าเห็นชอบ ข้าฯ จะลงมือเองและชักชวนให้คนอื่นร่วมมือ แต่ถ้า บรรดาเทพหันหลังให้ ข้าฯ ขอร้องให้เลิกคิด” โดยเชื่อว่าผู้ฟังทุกคน ต้องคิดเหมือนกันว่าไม่มีเทพใดเห็นชอบ

Themis และ Themistes แปลว่าการวางลงหรือข้อความ ที่วางลงตั้งไว้ รากเดียวกันกับ Theme และ Thesis ของภาษาอังกฤษ คงจะตั้งใจหมายความว่าเทวราชชูสหรือคณะเทพแห่ง อลิมพีสได้กำหนดให้มนุษย์ปฏิบัติ ซึ่งก็ได้ทรงกำหนดขึ้น ตามน้ำพระทัย แต่กำหนดขึ้นตามกฎหมายเกณฑ์ตามที่ทรงรู้ และทรงชี้ ลงมาโดยทางผู้มีอำนาจชี้ขาดแม้จะไม่น่าพอใจก็ต้องปฏิบัติตาม ซาคครอทิสยอมรับโทษประหารจากกรรมการเมือง ทั้งๆ ที่รู้ว่า ถูกกลั่นแกล้ง แต่ซาคครอทิสถือว่าเป็นกฎอันศักดิ์สิทธิ์ของดีเค จึงยอม โฮเมอร์ในมหากาพย์อีลเลียดยกย่อง Themis เป็นเทพธิดา ของสวรรค์อลิมพีส มีหน้าที่เรียกประชุมเทพ และในมหากาพย์ อดิสสึ เรียกว่าเป็นชนบของบรรพบุรุษ ซึ่งใครละเมิดจะถูกเทพ ทั้งหลายลงโทษ

สรุปว่าโฮเมอร์ถือว่า ๒ คำนี้มีความหมายเหมือนกัน คือการปฏิบัติตามกฎ ตามชนบ และตามคำชี้ขาดของผู้มีอำนาจ ในสังคม ผู้ปฏิบัติได้ชื่อว่าตายคายออย (dikaioi) เยอมีเอิส (Eumaeus) กล่าวแก่อดิสเสียวว่า “เทพผู้เสวยสุขไม่ชอบการกระทำ ป่าเถื่อน แต่ทรงเคารพดีเคและอีเมิส” §

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา รับมอบหนังสือจาก นางสาวสมล สุตะวิริยะวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา พร้อมคณะ ที่ได้เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้คณะรัฐมนตรีชี้แจงปัญหาความไม่สงบเรียบร้อย และปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินที่คาดว่าจะเกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองตามมาตรา ๑๖๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ณ อาคารรัฐสภา ๒

9 June 2008

Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, received a motion from Ms. Sumol Sutaviriyawat, member of the Senate, requesting for a general debate on the cabinet's problems of disorder and governance which could lead to a great damage to the country according to the Article 116 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 at the Parliament.

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายสมชาย ปัญญาเอกวงค์ ตัวแทนกลุ่มต่อต้านหวยออนไลน์ ได้เข้ายื่นหนังสือต่อ นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา เพื่อขอแสดงตนในฐานะผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อประชาชนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ รายชื่อ เพื่อขอให้ถอดถอน นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ณ อาคารรัฐสภา ๒

13 June 2008

Mr. Somchai Pan-ekwong, a representative of anti-online-lottery group, presented letter with a list of at least 20,000 signatures of Thai people to remove Dr. Surapong Suebwonglee, Minister of Finance from his post, to Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate at the Parliament.

วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ได้เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อเป็นเกียรติแก่ นายฮิเดอากิ โคบายาชิ เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย โดยมี นางสาวทัศนา บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ทั้งนี้ โดยมีสมาชิกวุฒิสภาหลายท่าน และเลขาธิการวุฒิสภา เข้าร่วมงานครั้งนี้ด้วย ณ โรงแรมโฟร์ซีซั่นส์ ราชดำริ กรุงเทพฯ

25 June 2008

Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, hosted a reciprocated dinner to Mr. Hideaki Kobayashi, Ambassador of Japan to the Kingdom of Thailand and Madame. Ms. Tasana Boontong, Second Vice President of the Senate as well as the senators and Secretary General of the Senate, also joined in the event at Four Seasons Hotel.

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐

สมาชิกวุฒิสภา นำโดย นางสาวรสนา โตสิตระกูล นายคำณูณ สิทธิสมาน นายสมชาย แสวงการ นายวรินทร์ เทียมจรัส และนายประสาร มฤคพิทักษ์ ในฐานะตัวแทน ๗๗ สมาชิกวุฒิสภา เข้ายื่นหนังสือต่อ นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ในกรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ณ อาคารรัฐสภา ๒

2 July 2008

Members of the Senate led by Ms. Rosana Tositrakul, Mr. Kumnoon Sidhisamarn, Mr. Somchai Swangkarn, Mr. Varin Thiemcharas, and Mr. Prasarn Marukpitak, as representatives of 77 senators, presented a petition regarding the registration for the World Heritage Listing of the Preah Vihear Temple, to Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate at the Parliament.

กิจกรรมคณะกรรมการ Senate Committee Activities

วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายเอริก จี จอห์น เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย โดยมีข้อหารือในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และข้อพิพาทในกรณีปราสาทพระวิหาร ณ อาคารรัฐสภา ๒

24 June 2008

Mrs. Pikulkeaw Krairiksh, Chairperson of the Senate Committee on Foreign Affairs welcomed Mr. Eric G. John, Ambassador of the United States of America to Thailand at the Senate. On this occasion, both sides discussed on economic and social issues as well as the dispute on the Preah Vihear Temple.

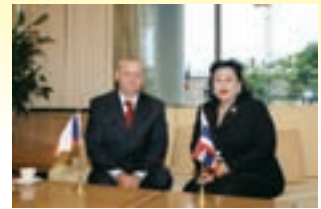

วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายอิวาน โฮเต็ก เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐเช็กประจำประเทศไทยในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ ณ อาคารรัฐสภา ๒

1 July 2008

Mrs. Pikulkeaw Krairiksh, Chairperson of the Senate Committee on Foreign Affairs greeted Mr. Ivan Hotek, Ambassador of Czech Republic to Thailand on the occasion of his assuming to the new position.

วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

คณะกรรมการการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ร่วมกับ คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา คณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา คณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ร่วมกับ สถาบันวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน และสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย จัดเสวนาทางวิชาการเวทีวุฒิสภาประชาชน ครั้งที่ ๓ เรื่อง “อธิปไตยและดินแดนปราสาทพระวิหาร...มรดกโลกหรือผลประโยชน์ใคร” ณ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อเท็จจริงในกรณีปราสาทพระวิหารต่อวุฒิสภาและประชาชนทั่วไป รวมทั้งสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะส่งผ่านไปยังองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1 July 2008

The Senate Committee on Human Rights, Rights and Liberties and Consumer Protection, in cooperation with the Senate Committee on Foreign Affairs, the Senate Committee on Religions, Moral, Ethics, Arts and Culture, the Senate Committee on Studying and Inspecting Corruption and Strengthening Good Governance, “Ruam Duay Chuay Kan” Radio Station, and Thai Broadcast Journalists Association, organized the 3rd academic seminar of the Senate for the people’s stage on “Sovereignty and Territory of the Preah Vihear Temple: World Heritage or Someone’s Interests?” with the aim to publicize the facts of the Preah Vihear Temple dispute to the Senate and conclude the public opinion to the relevant authorities.

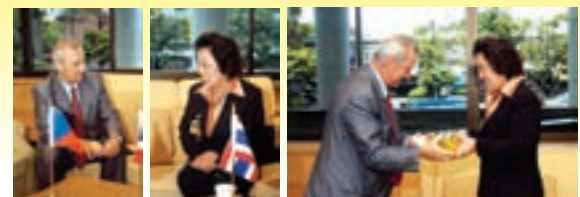

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

นางทันยรัศม์ อัจฉริยะฉาย ประธานคณะกรรมการการท่องเที่ยว วุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายอิวาน โฮเต็ก เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐเช็กประจำประเทศไทย ณ อาคารรัฐสภา ๒

4 July 2008

Mrs. Tunyaratt Achariyachai, Chairperson of the Senate Committee on Tourism welcomed Mr. Ivan Hotek, Ambassador of Czech Republic to Thailand at the Parliament.

กิจกรรมคณะกรรมการ Senate Committee Activities

วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายเอริก จี จอห์น เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย โดยมีข้อหารือในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และข้อพิพาทในกรณีปราสาทพระวิหาร ณ อาคารรัฐสภา ๒

24 June 2008

Mrs. Pikulkeaw Krairiksh, Chairperson of the Senate Committee on Foreign Affairs welcomed Mr. Eric G. John, Ambassador of the United States of America to Thailand at the Senate. On this occasion, both sides discussed on economic and social issues as well as the dispute on the Preah Vihear Temple.

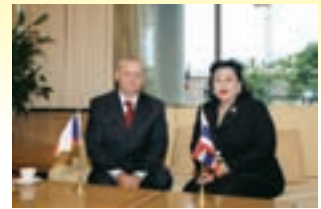

วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายอิวาน โฮเต็ก เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐเช็กประจำประเทศไทยในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ ณ อาคารรัฐสภา ๒

1 July 2008

Mrs. Pikulkeaw Krairiksh, Chairperson of the Senate Committee on Foreign Affairs greeted Mr. Ivan Hotek, Ambassador of Czech Republic to Thailand on the occasion of his assuming to the new position.

วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

คณะกรรมการการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ร่วมกับ คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา คณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา คณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ร่วมกับ สถาบันวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน และสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย จัดเสวนาทางวิชาการเวทีวุฒิสภาประชาชน ครั้งที่ ๓ เรื่อง “อธิปไตยและดินแดนปราสาทพระวิหาร...มรดกโลกหรือผลประโยชน์ใคร” ณ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อเท็จจริงในกรณีปราสาทพระวิหารต่อวุฒิสภาและประชาชนทั่วไป รวมทั้งสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะส่งผ่านไปยังองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1 July 2008

The Senate Committee on Human Rights, Rights and Liberties and Consumer Protection, in cooperation with the Senate Committee on Foreign Affairs, the Senate Committee on Religions, Moral, Ethics, Arts and Culture, the Senate Committee on Studying and Inspecting Corruption and Strengthening Good Governance, “Ruam Duay Chuay Kan” Radio Station, and Thai Broadcast Journalists Association, organized the 3rd academic seminar of the Senate for the people’s stage on “Sovereignty and Territory of the Preah Vihear Temple: World Heritage or Someone’s Interests?” with the aim to publicize the facts of the Preah Vihear Temple dispute to the Senate and conclude the public opinion to the relevant authorities.

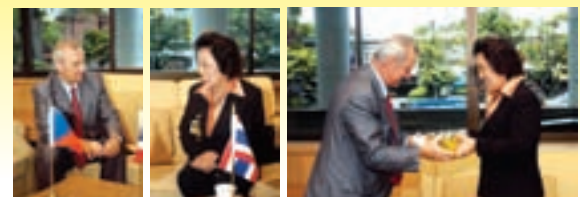

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

นางทันยรัศม์ อัจฉริยะฉาย ประธานคณะกรรมการการท่องเที่ยว วุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายอิวาน โฮเต็ก เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐเช็กประจำประเทศไทย ณ อาคารรัฐสภา ๒

4 July 2008

Mrs. Tunyaratt Achariyachai, Chairperson of the Senate Committee on Tourism welcomed Mr. Ivan Hotek, Ambassador of Czech Republic to Thailand at the Parliament.

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๑

คณะอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนนานาชาติเซนต์สตีเฟ่นส์ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๕ คน และโรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน ๔๑ คน ได้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานวุฒิสภา โดยเข้าชมพิพิธภัณฑ์รัฐสภา ณ บริเวณด้านล่างพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๗ และเข้าชมวีดิทัศน์เรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยมี นายวิทยา อินาลา สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดนครพนม และนายประเสริฐ ชิตพงษ์ สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดสงขลา ร่วมให้การต้อนรับ โดยคณะฯ ได้เข้ารับฟังการประชุมวุฒิสภา ณ ห้องชมการประชุม สำหรับประชาชน ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๑ และถวายสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๗

13 June 2008

A group of 45 teachers and students from St. Stephen's International School and 41 teachers and students from Koh Taew Pittayasan, Muang District, Songkhla Province, made a study visit to the Senate. On this occasion, they also viewed on King Prajadhipok Museum at King Rama VII Monument and absorbed the performance on the roles and duties of the Senate and its Secretariat including the observation of the Senate Sitting at the audience gallery and paid homage to King Rama VII Monument. Mr. Vitthaya Inala, member of the Senate of Nakhon Panom Province and Mr. Prasert Chitapong, senator of Songkhla Province also joined in welcoming the guest coming group.

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑

นายสมศักดิ์ บุญเปลื้อง สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดลำพูน ได้เป็นประธานเปิดการฝึกอบรมโครงการ เสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น หลักสูตร “กระบวนการเสริมสร้างผู้นำประชาชนไทยแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งจัดขึ้นโดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ ห้องนครพิงค์ โรงแรมเชียงใหม่พลาซ่า จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผู้เข้าร่วมการอบรมได้แก่ ผู้แทนสตรีจากภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จำนวน ๑๒๐ คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ และทัศนคติ ให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจอย่างถูกต้องในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ซึ่งจะทำหน้าที่ ที่สำคัญยิ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และพร้อมที่จะเป็นที่พึ่งของประชาชน ให้ความเป็นธรรม เป็นกลางทางการเมือง และเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นพลเมืองดี ตลอดจนมี ชีวิตความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพและมีความสุขในสังคมอย่างแท้จริง

20 June 2008

Mr. Somsak Boonpleung, member of the Senate of Lamphoon Province presided over the training project to establish a local preparation on “Process of Creating Democratic Leaders for their Active Participation” organized by the Secretariat of the Senate on 20-22 June 2008 at Nakorn Pink Room, Chiang Mai Plaza Hotel, Chiang Mai Province. The participants were composed of 120 women represented from all various sections such as local administration section, private and public section as well as housewives. The project is aimed to enhance the correct knowledge, attitude, and better understanding on the democracy regime, especially, the roles and duties of the Senate to inspect the government administration, and to support the public for justice and neutralization as well as to encourage the public for their political participation, good citizenship and the best quality of life and harmonious in the society.

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑

นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา นายนิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง นางสาวทัศนีย์ บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง พร้อมด้วยประธานและโฆษกคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ทุกคณะ รวมถึงโฆษกและรองโฆษกประจำวุฒิสภา ร่วมในโครงการ “วุฒิสภา พบสื่อมวลชน” ณ อาคารรัฐสภา ๒

4 July 2008

Mr. Prasobsook Boondech, President of the Senate, Mr. Nikom Wairatpanij, First Vice President of the Senate, Ms. Tassana Boontong, Second Vice President of the Senate accompanied by chairpersons and spokespersons of the Standing Committees of the Senate as well as the spokespersons and deputy spokespersons of the Senate, participated in the project “Senate Meet Journalists” at the Parliament.

